

Rogier Blokland
Uppsala University

Introduction to the minor Finnic languages

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

UPPSALA
UNIVERSITET

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

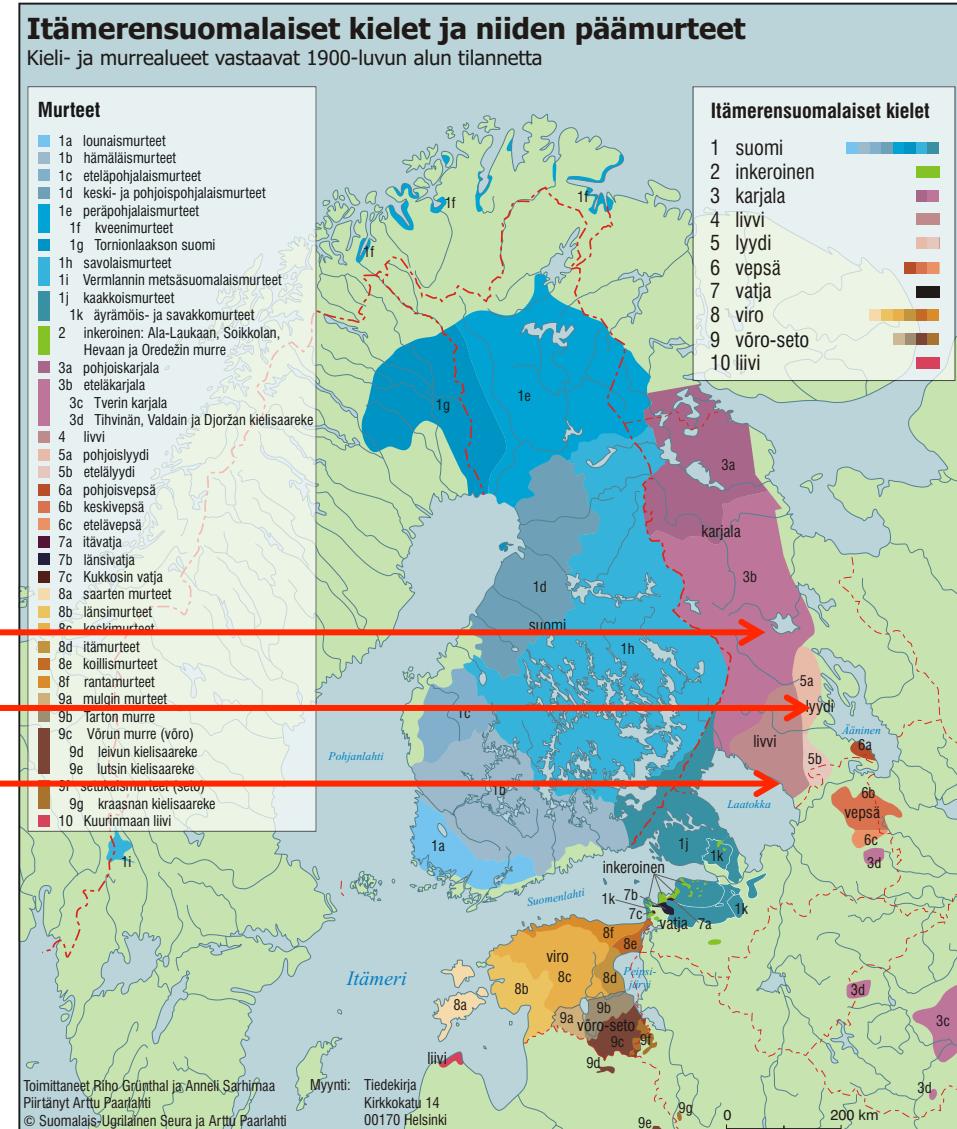

- 1. General**
- 2. Nomenclature**
- 3. Typical features of Karelian**
- 4. Literature about Karelian**
- 5. The written languages**
- 6. Texts**

- 1. General**
2. Nomenclature
3. Typical features of Karelian
4. Literature about Karelian
5. The written languages
6. Texts

The Finnic languages

Kven
 Meänkieli
 Finnish
Karelian
Lude
Olonets
 Veps
 Ingrian
 Vote
 Estonian
 South Estonian
 Livonian

The Finnic languages: number of speakers

Finnish	5 300 000
Estonian	1 000 000
South Estonian	30 000
Meänkieli	30 000
Karelian	25 000
Olonets	15 000
Kven	8 000
Veps	3 500
Lude	300
Ingrian	70
Vote	<10
Livonian	<10

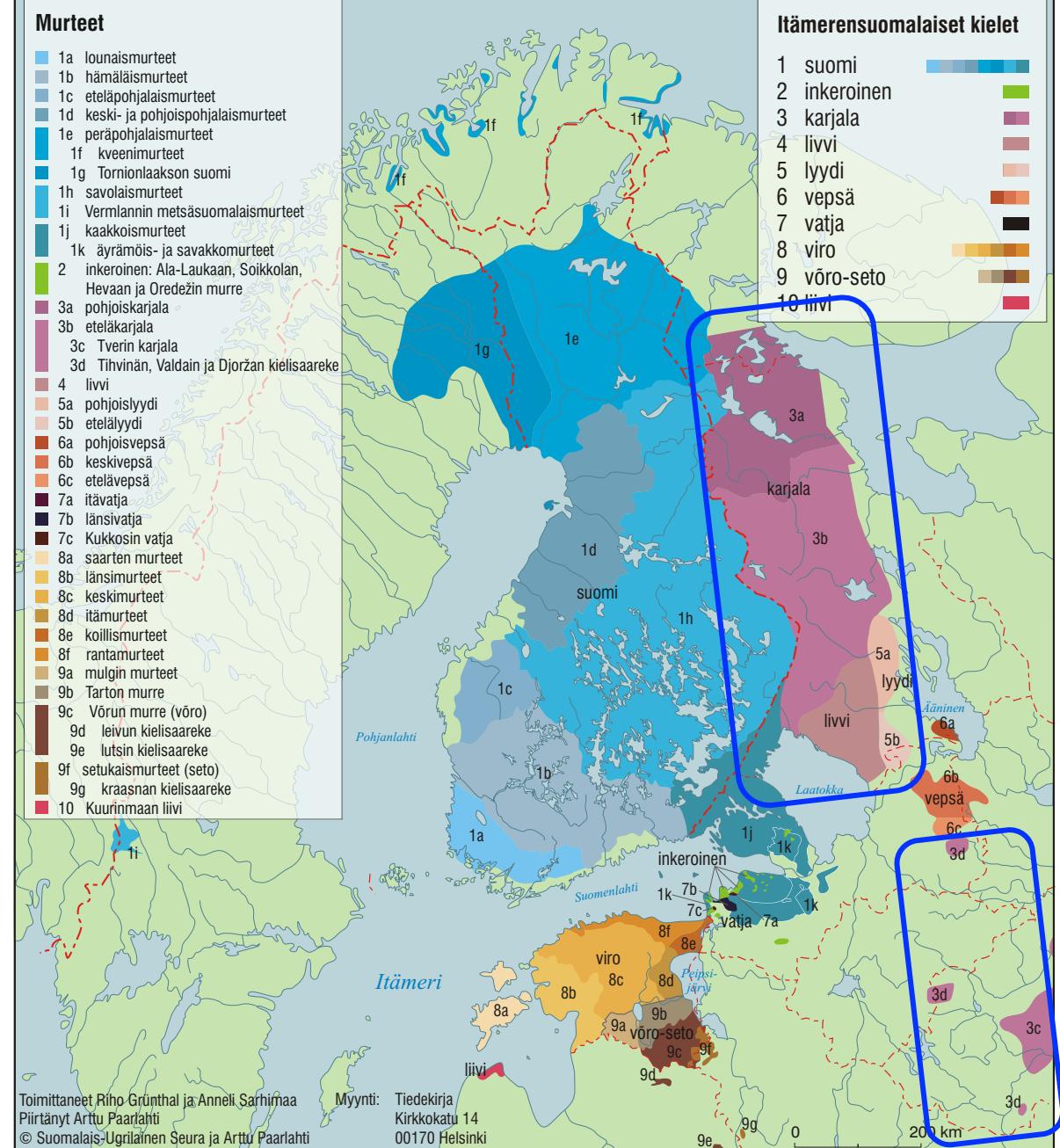
Maps

Itämerensuomalaiset kielet ja niiden päämurteet

Kieli- ja murrealueet vastaavat 1900-luvun alun tilannetta

Murteet

- 1a lounasmurteet
- 1b hämäläismurteet
- 1c eteläpohjalaismurteet
- 1d keski- ja pohjoispohjalaismurteet
- 1e peräpohjalaismurteet
- 1f kveenimurteet
- 1g Tornionlaakson suomi
- 1h savolaismurteet
- 1i Vermalinnan metsäsuomalaismurteet
- 1j kaakkosmurteet
- 1k äyrämöis- ja savakkomurteet
- 2 inkeroinen: Ala-Laukaan, Soikkolan, Hevaan ja Oredžin murre
- 3a pohjoiskarjala
- 3b eteläkarjala
- 3c Tverin karjala
- 3d Tihvinän, Valdain ja Dgoržan kielisaareke
- 4 livvi
- 5a pohjoislyydi
- 5b etelälyydi
- 6a pohjoisvepsä
- 6b keskivepsä
- 6c etelävepsä
- 7a itävätja
- 7b länsivätja
- 7c Kukkosin vätja
- 8a saarten murteet
- 8b länsimurteet
- 8c keskimurteet
- 8d itämurteet
- 8e koillismurteet
- 8f rantamurteet
- 8g mulgjin murteet
- 9b Tarton murre
- 9c Vörön murre (vôro)
- 9d leivun kielisaareke
- 9e lutsin kielisaareke
- 9f setukalsimurteet (seto)
- 9g kraasnan kielisaareke
- 10 Kuurimaan liivi

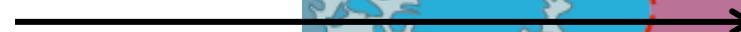
Source: <https://www.sgr.fi/muutjulkaisut/ItamerensuomalaisetKieletMurteet2012.pdf>

Maps

North Karelian

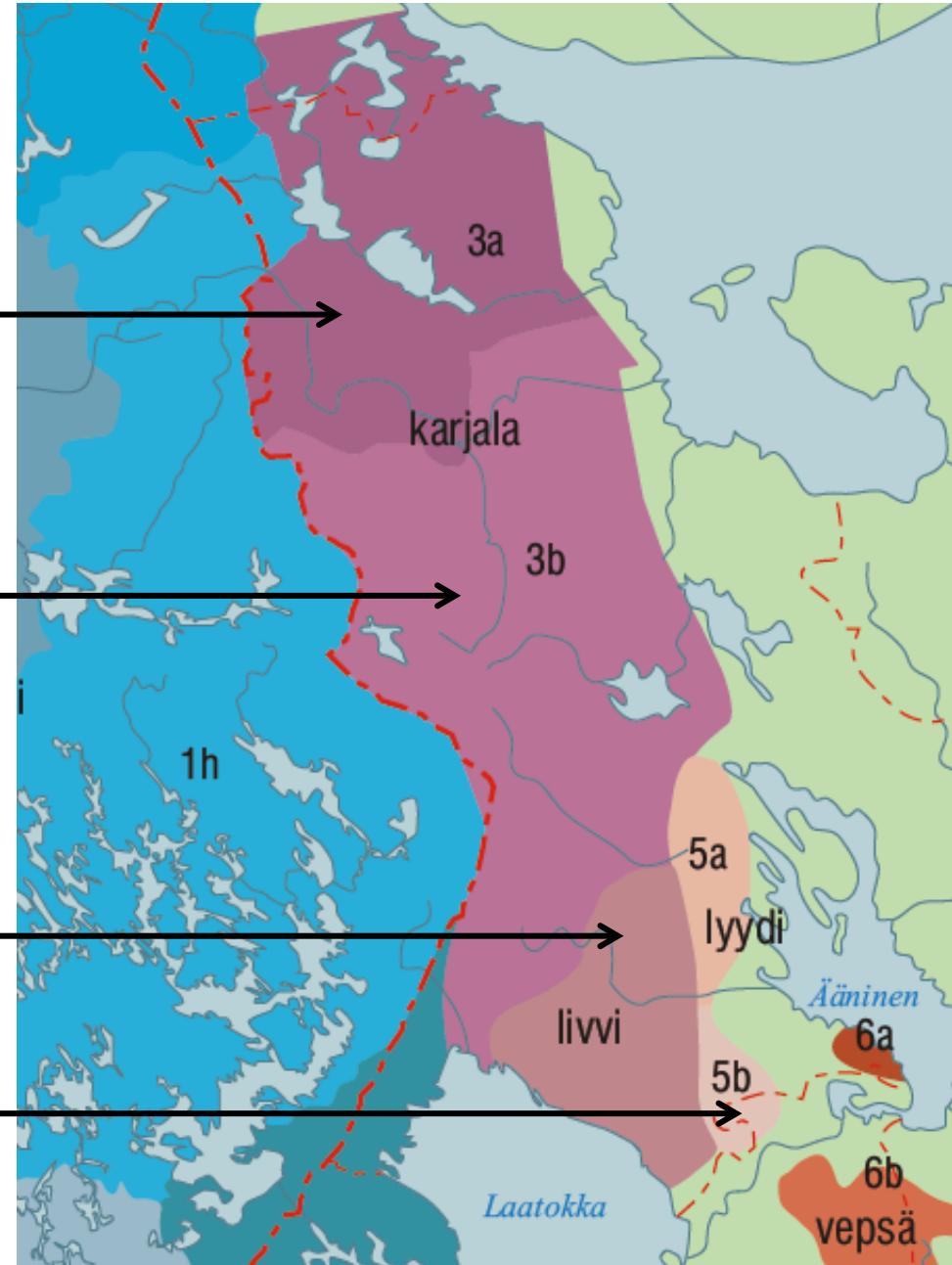
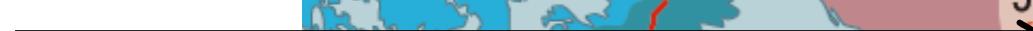
South Karelian

Olonets

Lude

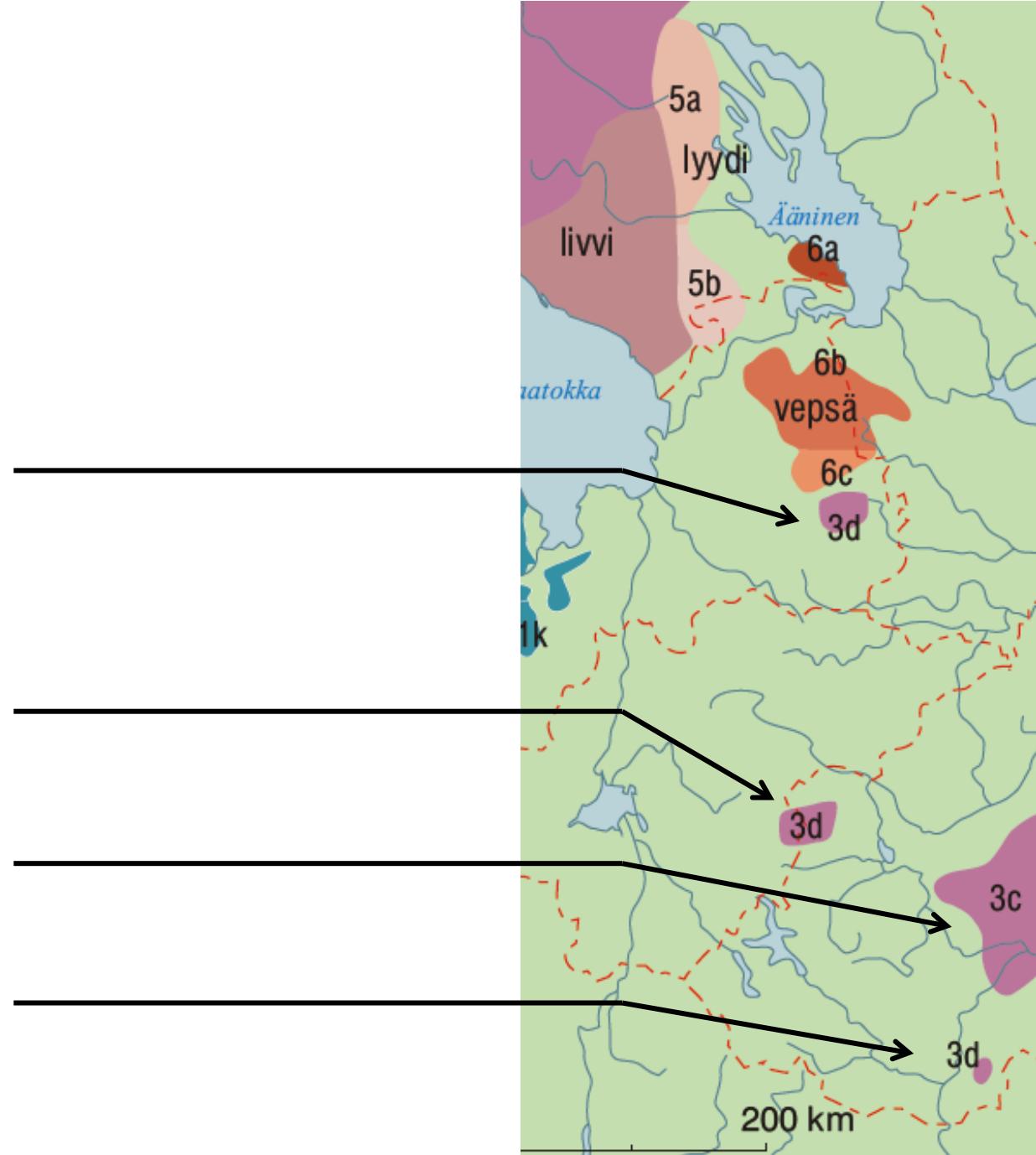
Maps

Tihvin Karelian
(South)

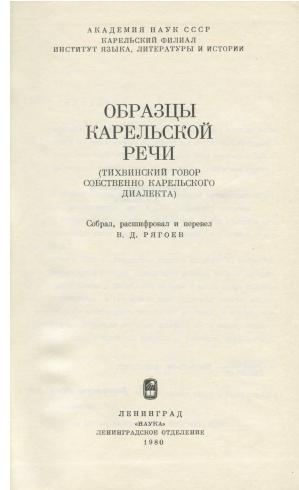
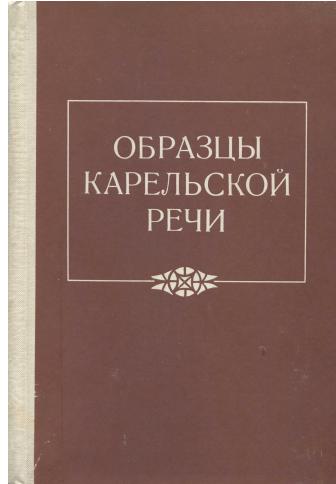
Valdai Karelian
(South)

Tver Karelian
(South)

Djorža Karelian
(South)

Maps

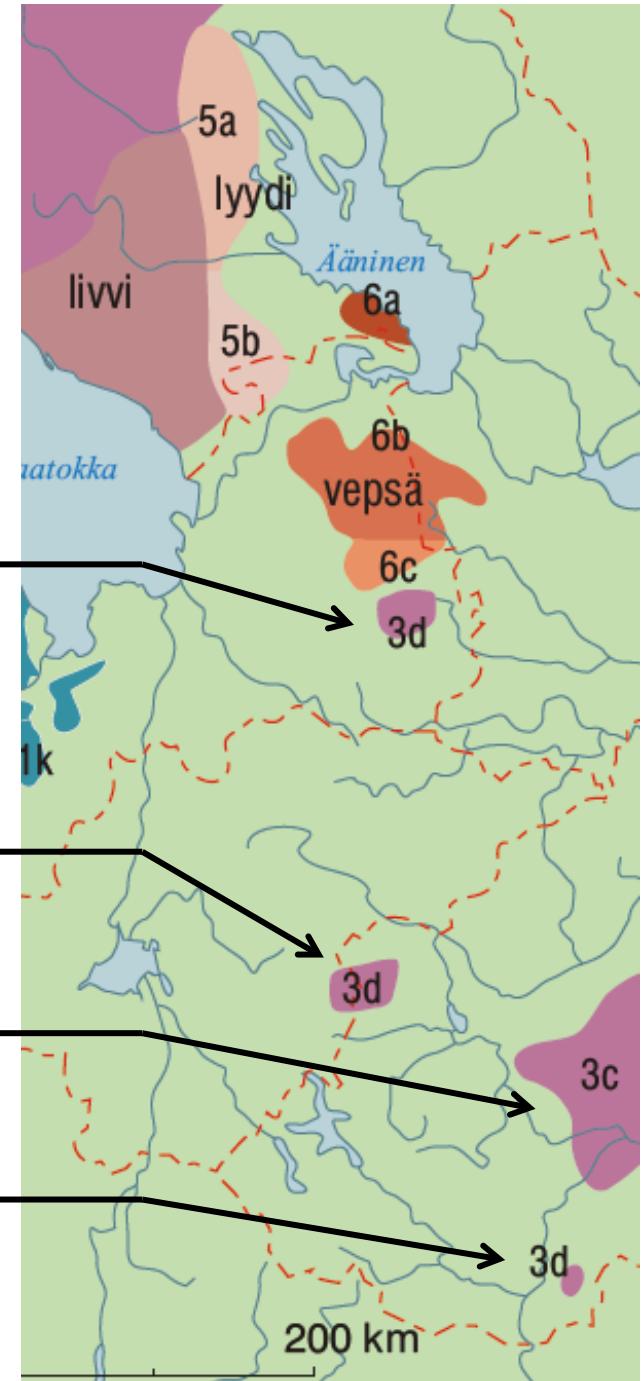
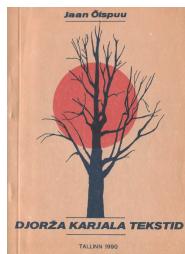

Tihvin Karelian
(South)

Valdai Karelian
(South)

Tver Karelian
(South)

Djorža Karelian
(South)

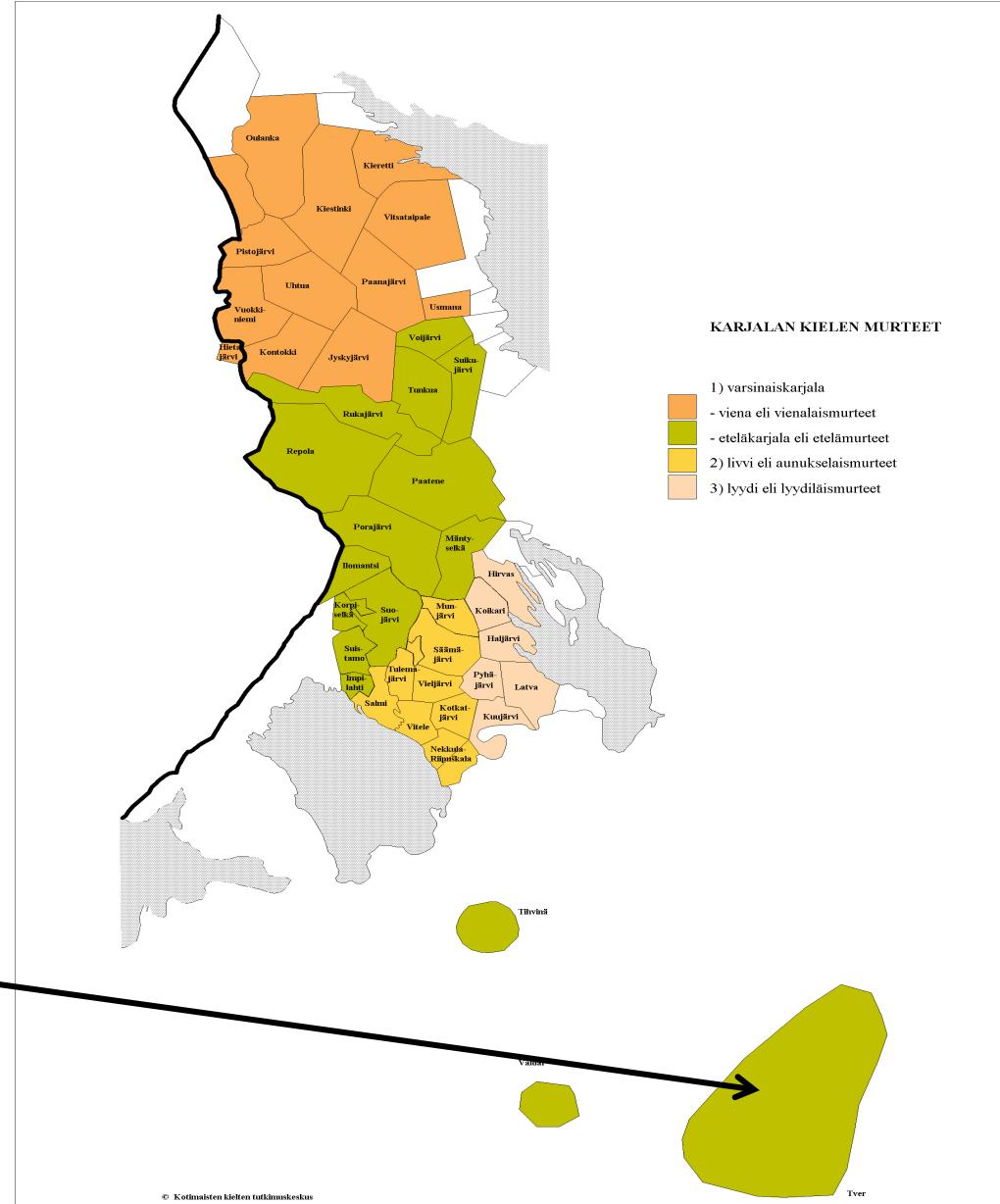
Dialects of Karelian, Olonets and Lude

Source: <http://www.karjalansivistysseura.fi/wp-content/uploads/2013/10/Kielikartta.pdf>

Dialects of Karelian, Olonets and Lude

**Tver Karelian
(South)**

1. General
- 2. Nomenclature**
3. Typical features of Karelian
4. Literature about Karelian
5. The written languages
6. Texts

Many ‘Karelitas’:

Karjalan Tasavalta
‘Republic of Karelia’

Pohjois-Karjala
‘North Karelia’

Raja-Karjala
‘Border Karelia’

Laatokan Karjala
‘Ladoga Karelia’

Etelä-Karjala
‘South Karelia’

Karjalan kannas
‘Karelian isthmus’

Tverin Karjala
‘Tver Karelia’

Source: http://www.jns.fi/museokoulu/kokokuva/historia/isot_kuvat/karjalat.html

Glottonyms

Karelian
(vienan)karjala

karjala
Tverin kariela
livvin kieli
lüüdin kiel'

English
North Karelian

South Karelian
Tver Karelian
Olonets
Lude

Finnish
pohjoiskarjala,
vienankarjala
eteläkarjala
tverinkarjala
aunus,
aunuksen karjala
lyydi

Glottonyms

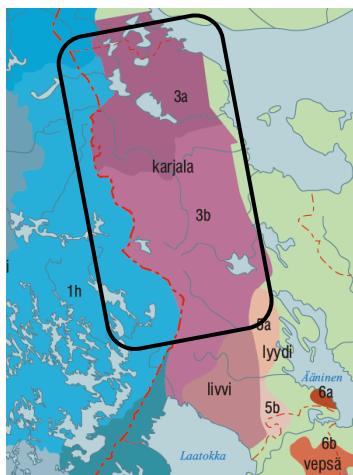
Karelian
(vienan)karjala

karjala
Tverin kariela
livvin kieli
lüüdin kiel'

English
North Karelian

South Karelian
Tver Karelian
Olonets
Lude

Finnish
pohjoiskarjala,
vienankarjala
eteläkarjala
tverinkarjala
aunus,
aunuksen karjala
Iyydi

= **Karelian proper** **varsinaiskarjala**

= *North & South Karelian without Olonets or Lude*

Number of speakers

North Karelian:	35 000
South Karelian:	
Tver:	14 600
Djorža:	70
Novgorod (Valdai):	†
Leningrad (Tihvin):	1500 ~ 2000
Olonets:	15 000
Lude:	300

In the Republic of Karelia Karelians only make up 10% of the population, and only 50% of those still speak Karelian

The tripartite division

Finnish (e. dialects)

Karelian

Veps

Ingrian

eastern group

Finnish (w. dialects)

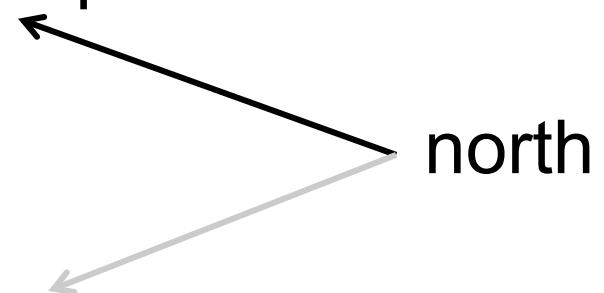
western group

Vote

Estonian

South Estonian

Livonian

What is the **west-east** division based on?

	'we'	'sheep' (plg)
W Fin.	<i>me</i>	<i>lammasten</i> (t+n)
Est.	<i>meie</i>	<i>lammaste</i>
Liv.	<i>mēg</i>	<i>lambōd</i>
E Fin.	<i>myö</i>	<i>lampaiden</i> (i+t+n)
Kar.	<i>myö</i>	<i>lambahin</i>
Vep.	<i>mī</i>	<i>lambhid'en</i>

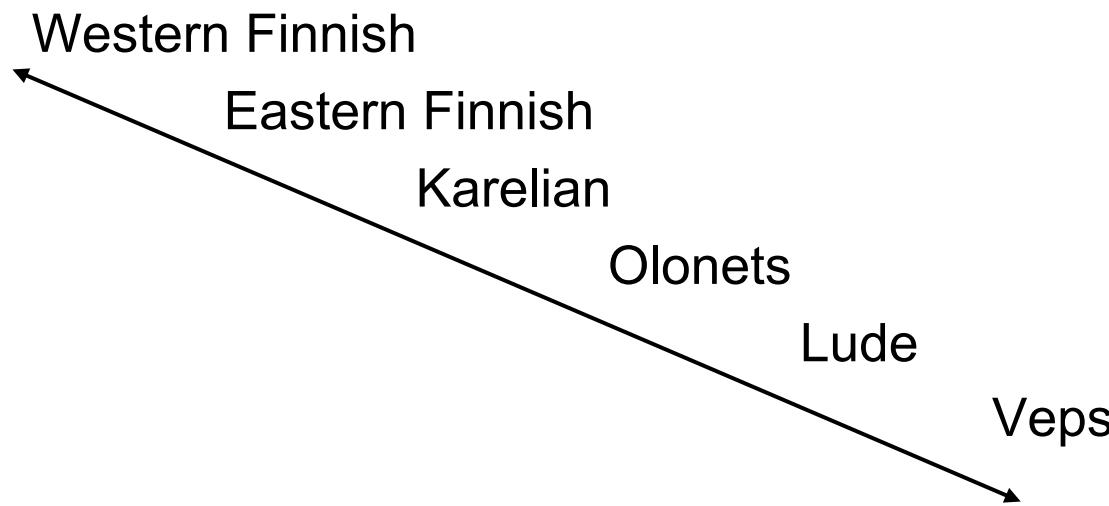
The tripartite division

Finnish	<i>luemme</i> ‘we are reading’	<i>luimme</i> ‘we read’
Karelian	<i>luvemma</i>	<i>luvimma</i>
Veps	<i>lugemai</i>	<i>lugimai</i>
Ingrian	<i>lueman</i>	<i>luiman</i>
Vote	<i>lugemma</i>	<i>lud'ingga</i>
Estonian	<i>loeme</i>	<i>lugesime</i>
Livonian	<i>lu'ggəm</i>	<i>lugizmə</i>

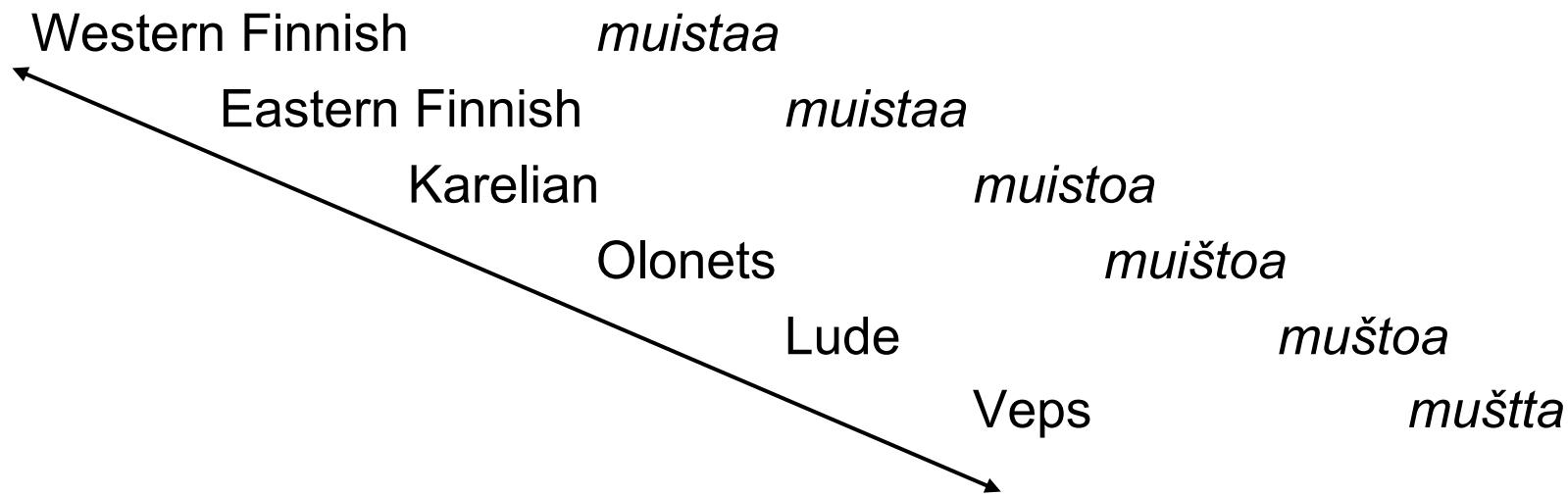
The tripartite division

Finnish	<i>luemme</i> ‘we are reading’	<i>luimme</i> ‘we read’
Karelian	<i>luvemma</i>	<i>luvimma</i>
Veps	<i>lugemai</i>	<i>lugimai</i>
Ingrian	<i>lueman</i>	<i>luiman</i>
Vote	<i>lugemma</i>	<i>lud'ingga</i>
Estonian	<i>loeme</i>	<i>lugesime</i>
Livonian	<i>lu'ggəm</i>	<i>lugizmə</i>

The northern Finnic dialect continuum

The northern Finnic dialect continuum

Karelian dialect continuum

	'leg'	'tail'	'sheep'
Fin.	<i>jalka</i>	<i>häntä</i>	<i>lampaat</i>
NKar.	<i>jalka</i>	<i>häntä</i>	<i>lampahat</i>
SKar.	<i>jalga</i>	<i>händä</i>	<i>lambahat</i>
Olon.	<i>jalgu</i>	<i>händü</i>	<i>lambahat</i>
Lude	<i>d'alg</i>	<i>händ</i>	<i>lambahad</i>
Veps	<i>d'aug</i>	<i>händ</i>	<i>lambhad</i>

Karelian dialect continuum

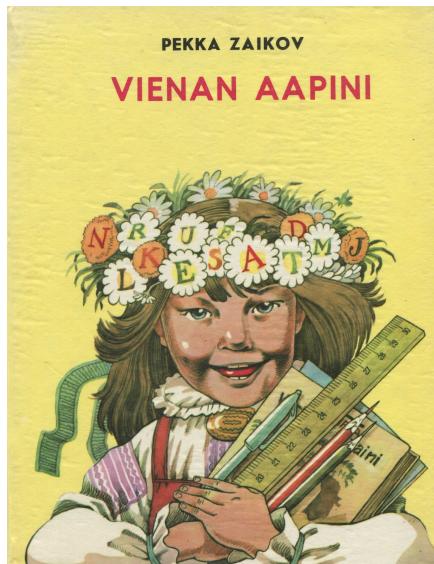
	'white'(NOM)	'white'(ADE)	'high'(NOM)	'high'(ADE)
Fin.	<i>valkea</i>	<i>valkealla</i>	<i>korkea</i>	<i>korkealla</i>
NKar.	<i>valkia</i>	<i>valkialla</i>		
SKar.	<i>valgia</i>	<i>valgialla</i>		
Olon.	<i>valgie</i>	<i>valgiel</i>		
Lude	<i>valged</i>	<i>valgedal</i>		
Veps	<i>vouged</i>	<i>vouktal</i>		

Karelian dialect continuum

	'white'(NOM)	'white'(ADE)	'high'(NOM)	'high'(ADE)
Fin.	<i>valkea</i>	<i>valkealla</i>	<i>korkea</i>	<i>korkealla</i>
NKar.	<i>valkia</i>	<i>valkialla</i>	<i>korkia</i>	<i>korkialla</i>
SKar.	<i>valgia</i>	<i>valgialla</i>	<i>korgia</i>	<i>korgialla</i>
Olon.	<i>valgie</i>	<i>valgiel</i>	<i>korgie</i>	<i>korgiel</i>
Lude	<i>valged</i>	<i>valgedal</i>	<i>korged</i>	<i>korgedal</i>
Veps	<i>vouged</i>	<i>vouktal</i>	<i>korged</i>	<i>korttal</i>

Karelian dialect continuum

	'father'	'to increase'	'I say'	'I wash'
Fin.	<i>isä</i>	<i>lisätä</i>	<i>sanon</i>	<i>pesen</i>
NKar.	<i>isä</i>	<i>lisätä</i>	<i>šanun</i>	<i>pešen</i>
SKar.	<i>izä</i>	<i>lizätä</i>	<i>šanun</i>	<i>pežen</i>
Olon.	<i>ižä</i>	<i>ližätä</i>	<i>sanun</i>	<i>pezen</i>
Lude	<i>iža</i>	<i>ližata</i>	<i>sanun</i>	<i>pezen</i>
Veps	<i>iža</i>	<i>ližata</i>	<i>sanun</i>	<i>pezen</i>

1992

Source: Zaikov, Pekka 1992. *Vienan aapini*. Petroskoi. p. 79

1. General
2. Nomenclature
- 3. Typical features of Karelian**
4. Literature about Karelian
5. The written languages
6. Texts

Typical features of Karelian

Karelian proper (North and South Karelian):

aa, ää, ee, oo, öö > ua, iä, ie, uo, üö: mua, piä, vien, šüön
h retained: lambahat, veneh

s > š: šanon (not in Olonets or Lude!)

NKar: *isä, lisätä* - SKar: *izä, izätä* (only after *i*, otherwise *s > š*)

Consonant gradation in combinations with voiceless consonants:

uško ‘to believe’ > *uššon* ‘I believe’

mušta ‘black’ > *muššat*

pitkä ‘long’ > *pität*

North Karelian: *jalka* ‘leg’, *häntä* ‘tail’, *lampahat* ‘sheep’

South Karelian: *jalga* ‘leg’, *händä* ‘tail’, *lambahat* ‘sheep’

Typical features of Karelian

Karelian proper (North and South Karelian):

plural suffix *-/Oi*: *suoloissa* ‘in swamps’ (cf. Fin. *soissa*, Est. *soodes*)

adessive instead of allative: *vedellä* ‘on the water; onto the water’

impersonal instead of 3rd p.pl.: *hüö šanotah* ‘they say’

Typical features of Karelian

lugie ‘to read’

present	sg	pl
1.	<i>luven</i>	<i>luvemma</i>
2.	<i>luvet</i>	<i>luvetica</i>
3.	<i>lugou</i>	<i>lugietah</i>
preterite	sg	pl
1.	<i>luvin</i>	<i>luvimma</i>
2.	<i>luvit</i>	<i>luvitta</i>
3.	<i>lugi</i>	<i>lugiettjh</i>

1990

Source: Brendojev, V. 1990. *Kyl' mil.* Petroskoi. p. 3.

3

33

Typical features of Olonets

a > u: poika > poigu ‘boy’; orava > oravu ‘squirrel’

both allative and adessive: *moale* ‘to the land’, *moal* ‘on the land’

no elative: *metšäs päi* ‘from the forest’

no ablative: *metšäl päi* ‘from the top of the forest’

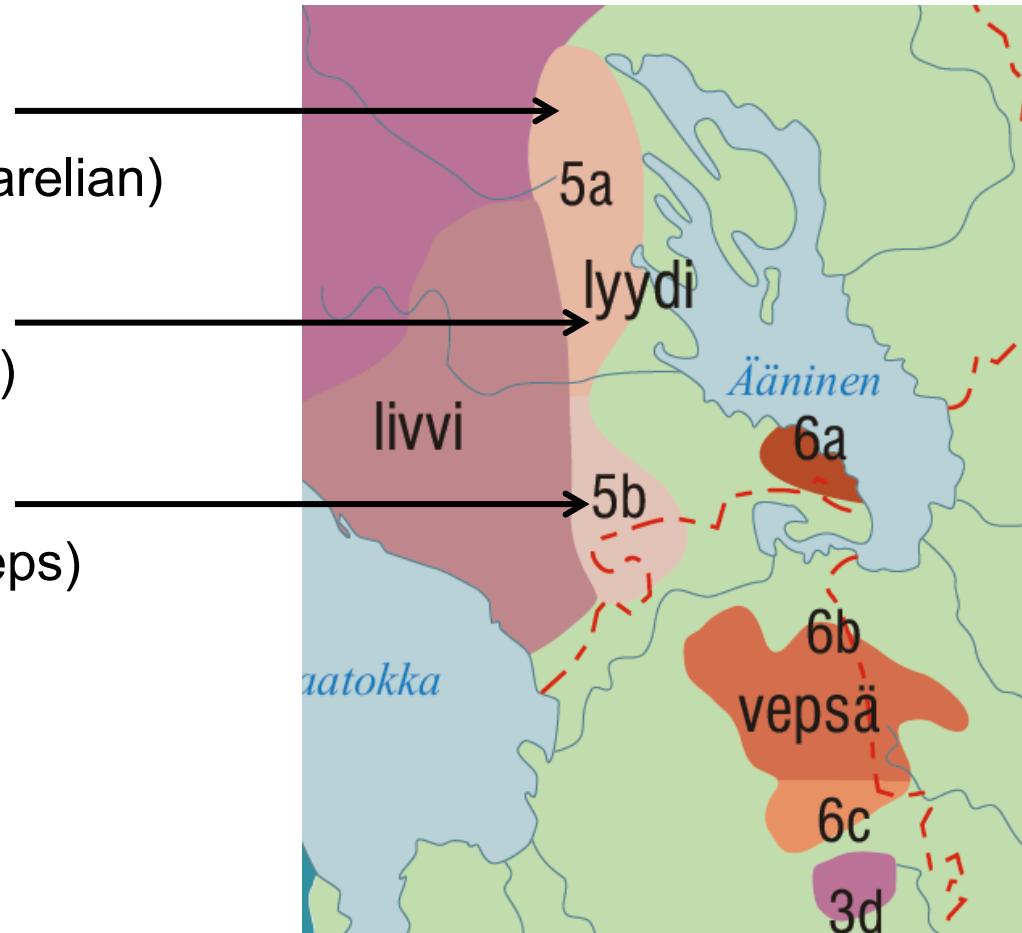
andanuižin ‘I would have given’ < **antanut* + *olisin*

Dialects of Lude

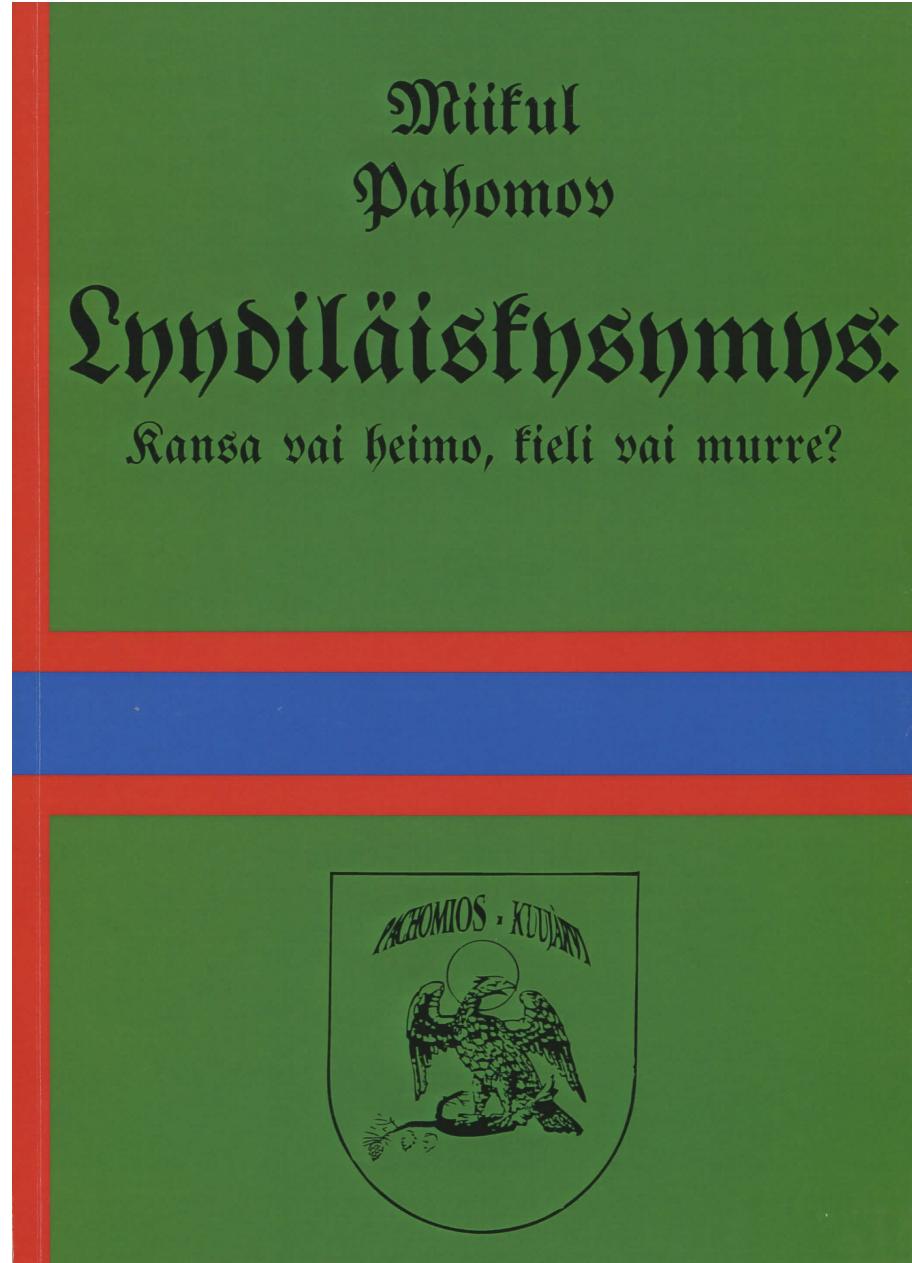
North Lude (Kontupohja)
(contact with South Karelian)

Central Lude (Prääsä)
(contact with Olonets)

South Lude (Kuujärvi)
(contact with North Veps)

2017

Typical features of Lude

Usually no CG with stops:

<i>mägi</i> 'hill' > <i>mägen</i>	(cf. Fin. <i>mäki</i> > <i>mäen</i>)
<i>kuolnuded</i> 'the dead'	(cf. Fin. <i>kuolleet</i> << * <i>kōlnutet</i>)

<i>d'uoda</i> 'to drink'	(cf. Fin. <i>juoda</i> , Veps <i>d'oda</i>)
<i>nuor</i> 'young'	(cf. Fin. <i>nuori</i> , Veps <i>nor</i>)

no elative: *met'säs piäi* 'from the forest'

no ablative: *met'säl piäi* 'from the top of the forest'

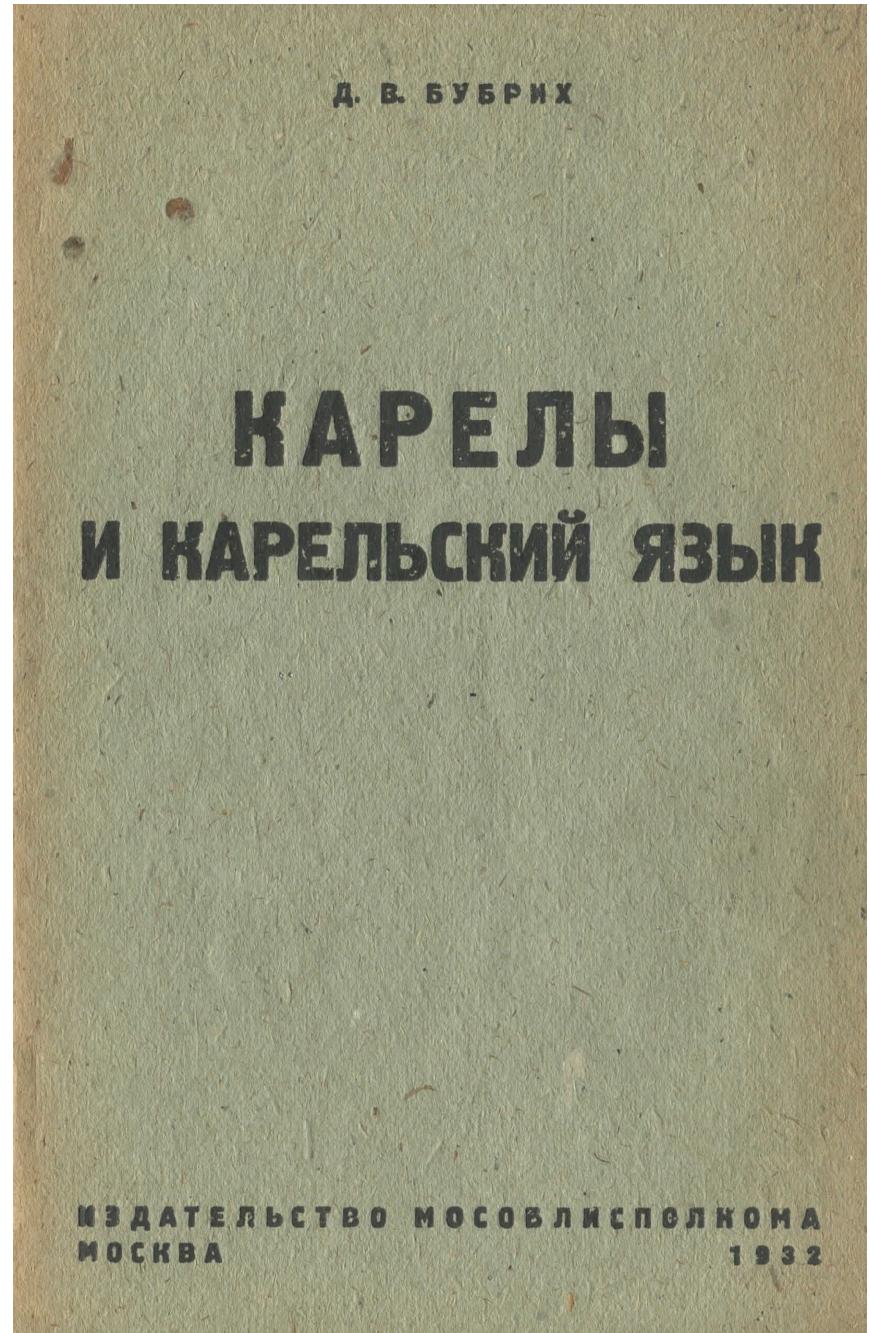
inchoative -škande: *ruadaškanden* 'I start working'

(North Lude: *ruadaškaden*)

(cf. Kildin Saami *sarniškuadε* 'to start to talk' < *sarne* 'to talk';
cf. North Saami *muitališgoahtit* 'to start to tell' < *muitalit* 'to tell')

1. General
2. Nomenclature
3. Typical features of Karelian
- 4. Literature about Karelian**
5. The written languages
6. Texts

1932

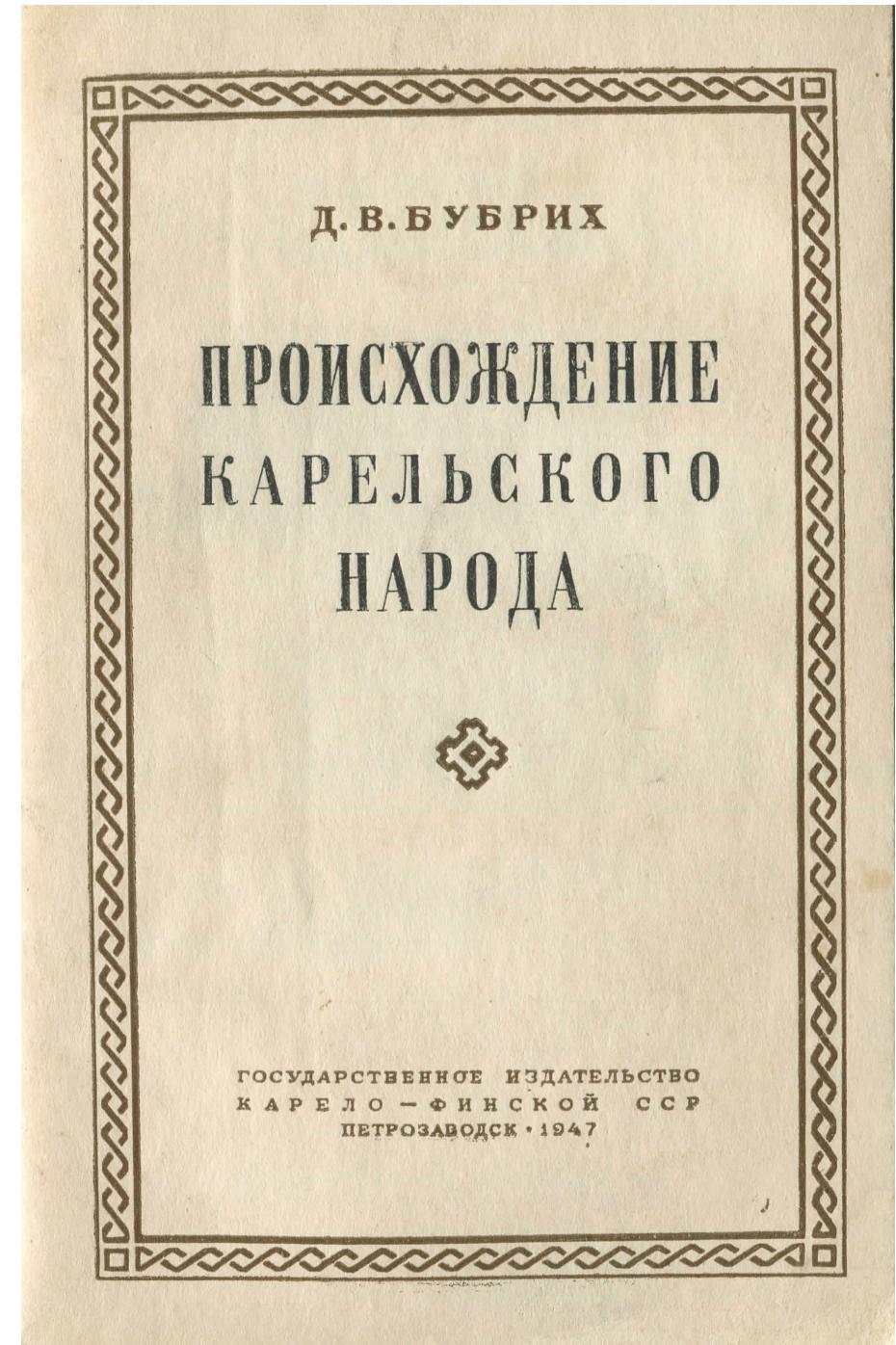
1939

Б. Альперович, В. Стефанихин, Ф. Трофимов

СОВЕТСКАЯ КАРЕЛИЯ

Каргосиздат 1939 Петрозаводск

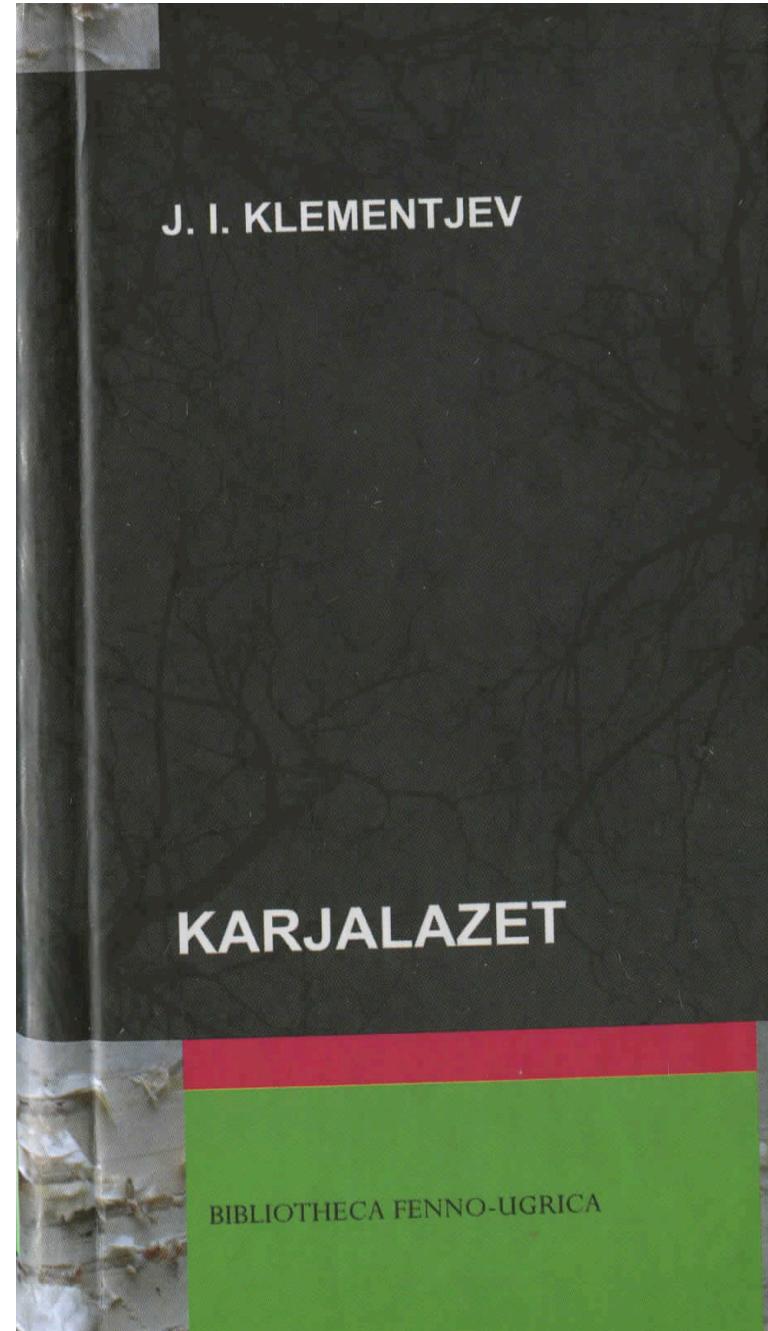
1947

1991

2008

Grammars & descriptions

1907

Apunenvoja suomalais-ugriläisten kielten opintoja varten. III.
Hilfsmittel für das Studium der finnisch-ugrischen Sprachen III.

KARJALAN KIELEN OPAS.

KIELENNÄYTTEITÄ, SANAKIRJA

JA

ÄÄNNEOPILLISIA ESI MERKKEJÄ.

PROFESSORI E. N. SETÄLÄN AVUSTAMANA

JULKAISSUT

HEIKKI OJANSUU.

HELSINKI, 1907.

SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN KIRJAPAINON O.-Y.

1938

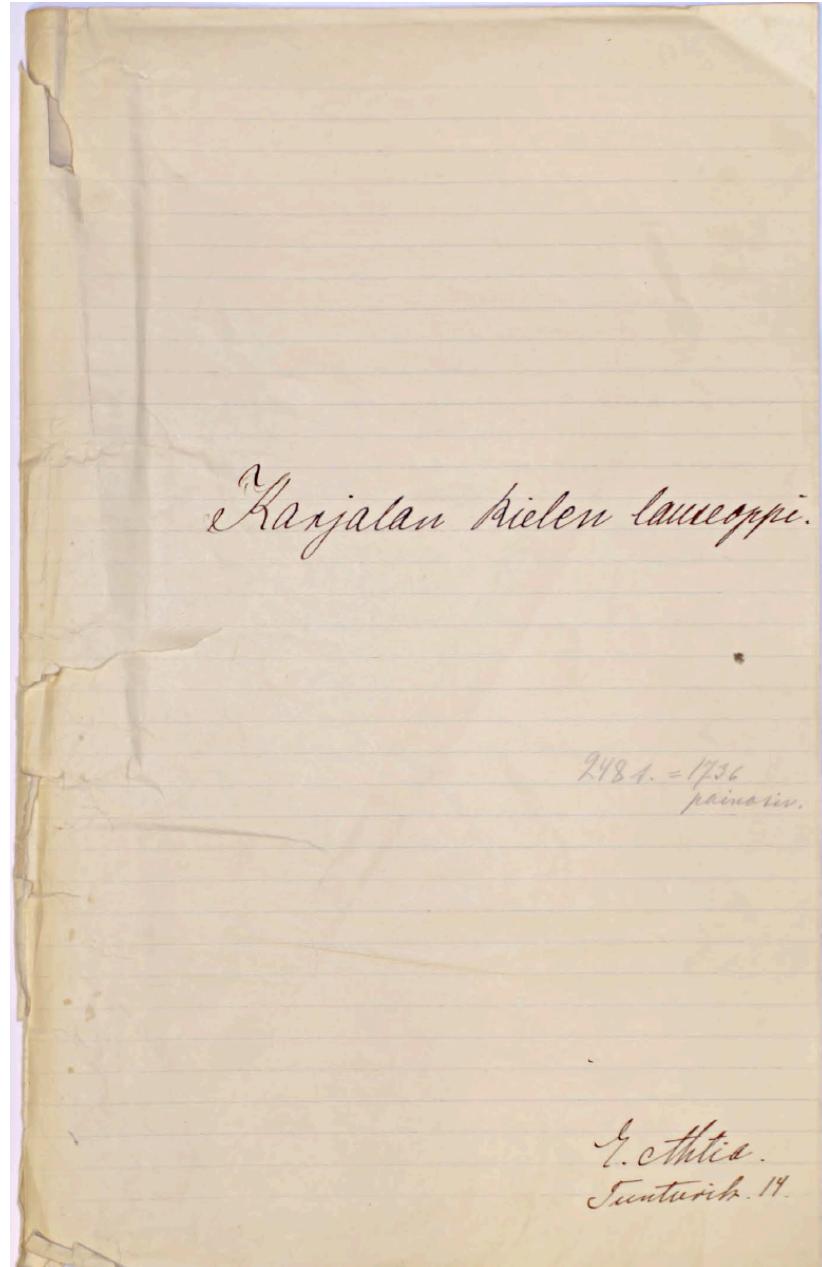
E. V. A H T I A

KARJALAN KIELIOPPI

SUOJÄRVI

K A R J A L A N K A N S A L A I S S E U R A

1956

AIMO TURUNEN

**Pohjois-Karjalan
murreopas**

OTAVA

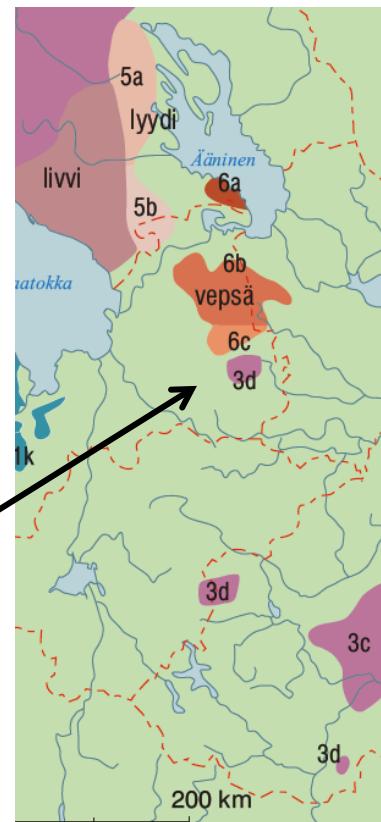
1956

VEIKKO RUOPPILA

**Etelä-Karjalan
murreopas**

OTAVA

1962

P. PALMEOS

KARJALA VALDAI MURRAK

1987

dupt

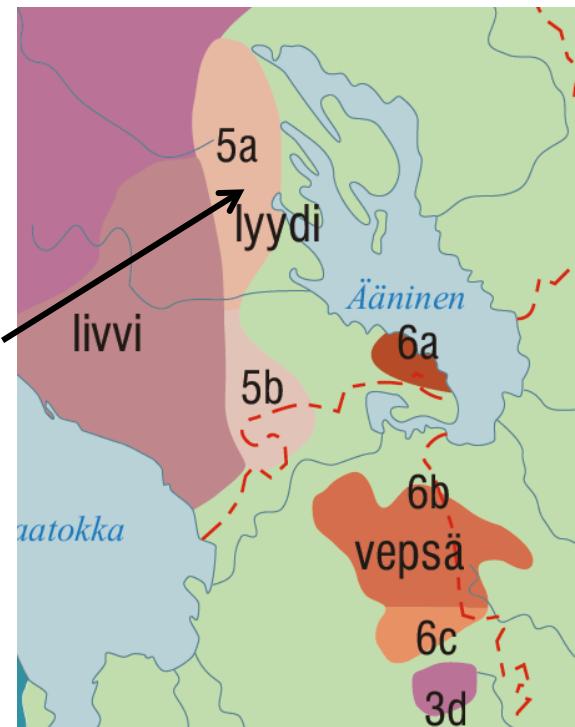
VSFNT:n KORKEAKOULU- JA AMMATILLISEN
KESKIKOULUSIVISTYKSEN MINISTERIÖ
O. W. KUUSISELLE NIMETTY PETROSKOIN VALTIONYLIOPISTO

P. ZAIKOV

**KARJALAN KIELEN
MURREOPPIA**

PETROSKOI 1987

1986

SUOMALAIS-UGRILAISEN SEURAN TOIMITUKSIA
MÉMOIRES DE LA SOCIÉTÉ FINNO-OUGRIENNE
* 190 *

PERTTI VIRTARANTA

HALJÄRVEN LYYDILÄISMURTEEN
MUOTO-OPIA

SUOMALAIS-UGRILAINEN SEURA
HELSINKI 1986

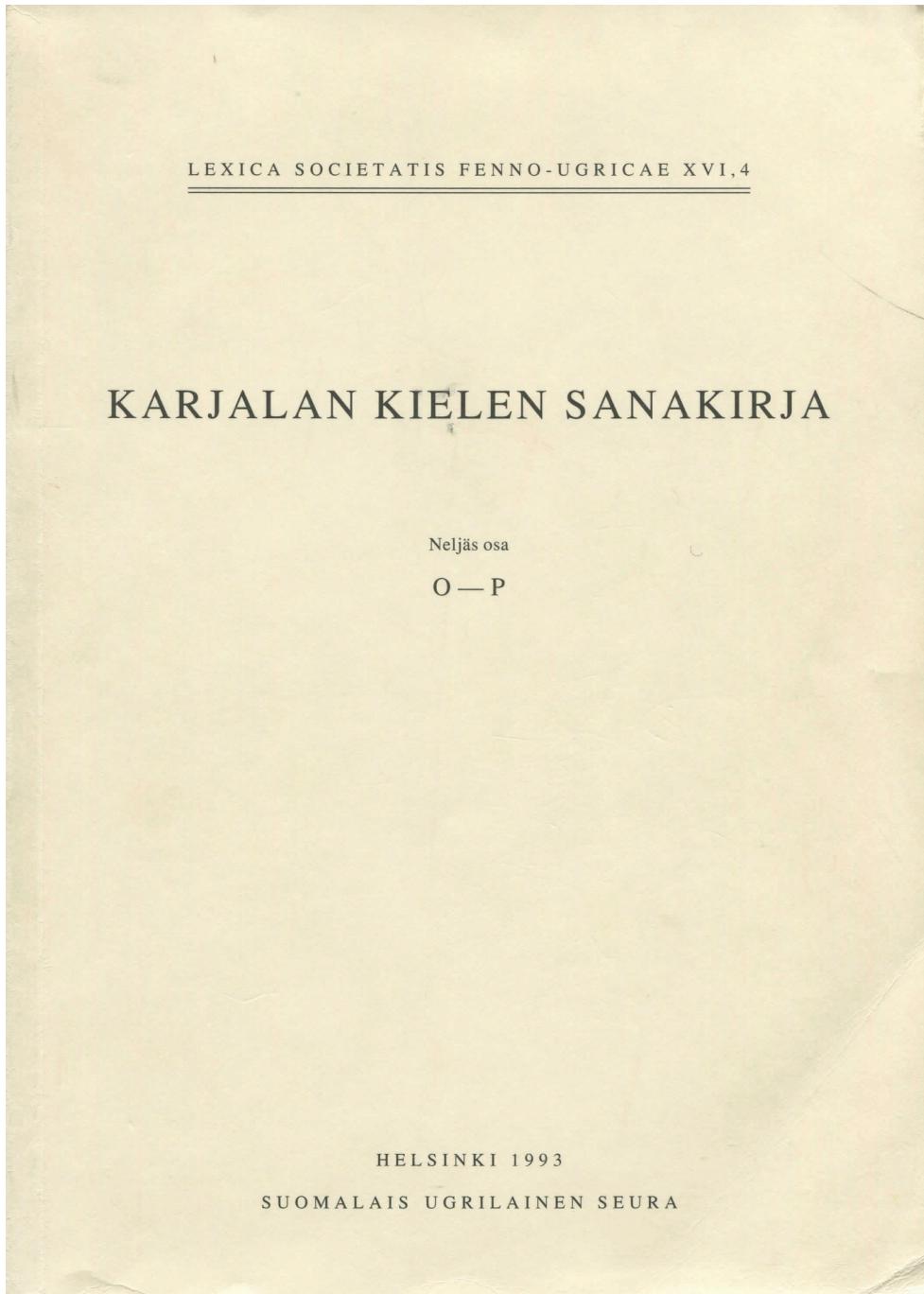
Dictionaries

1968-2005

**North, South
(incl. Tver)
& Olonets
(no Lude!)**

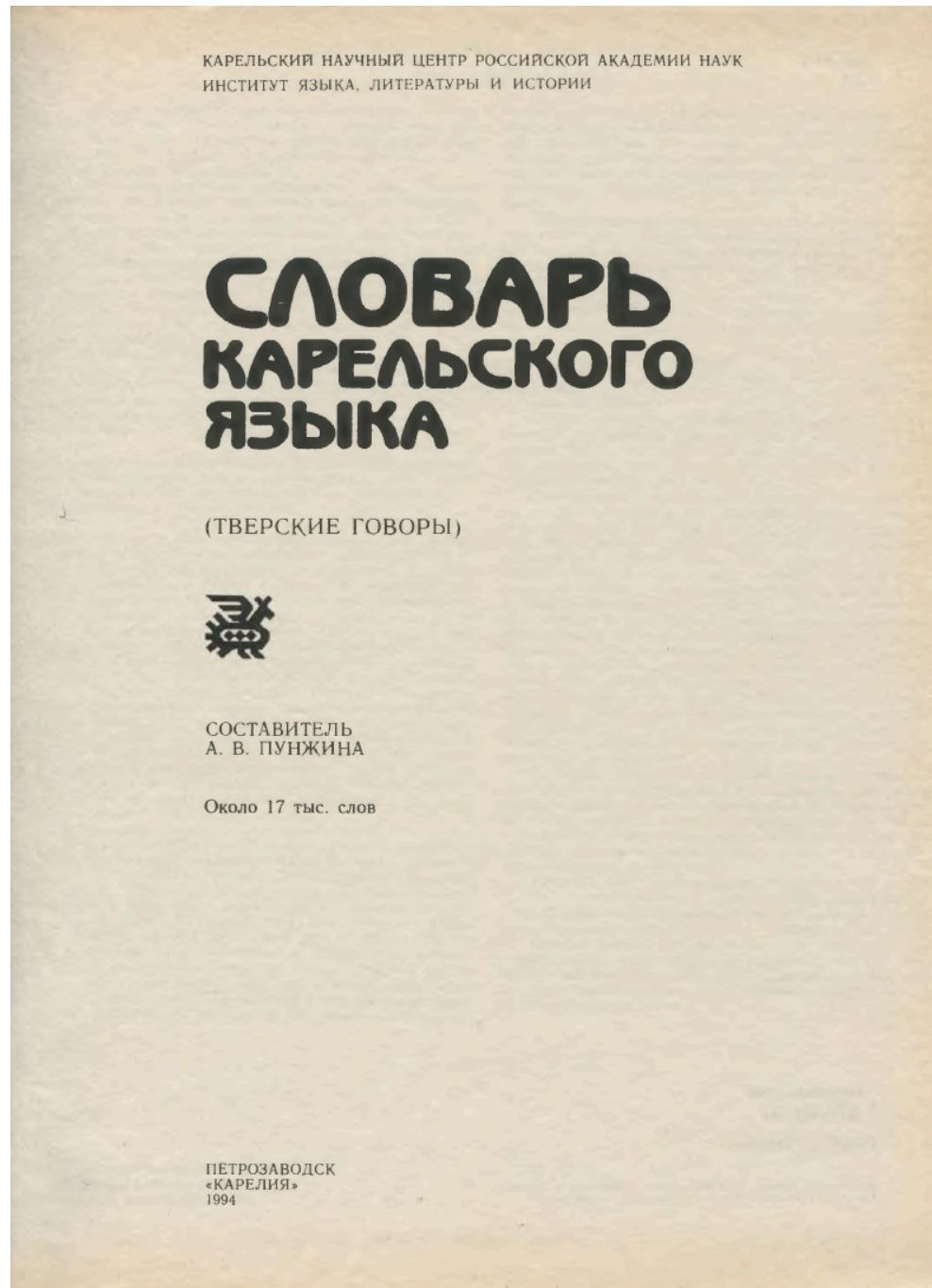

Online: http://kaino.kotus.fi/cgi-bin/kks/kks_etusivu.cgi

1994

**Tver Karelian
(South)**

1908

Olonets

491.71-3=94.542
Г-363

94.542

K. e.

Русско-Корельский

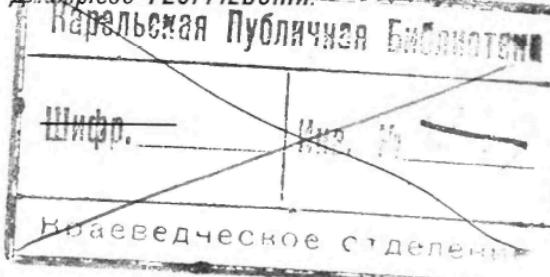
СЛОВАРЬ.

26436

Составилъ учитель Святозерского однокласснаго училища

Михаилъ Дмитриевъ ГЕОРГИЕВСКИЙ.

инв № 384

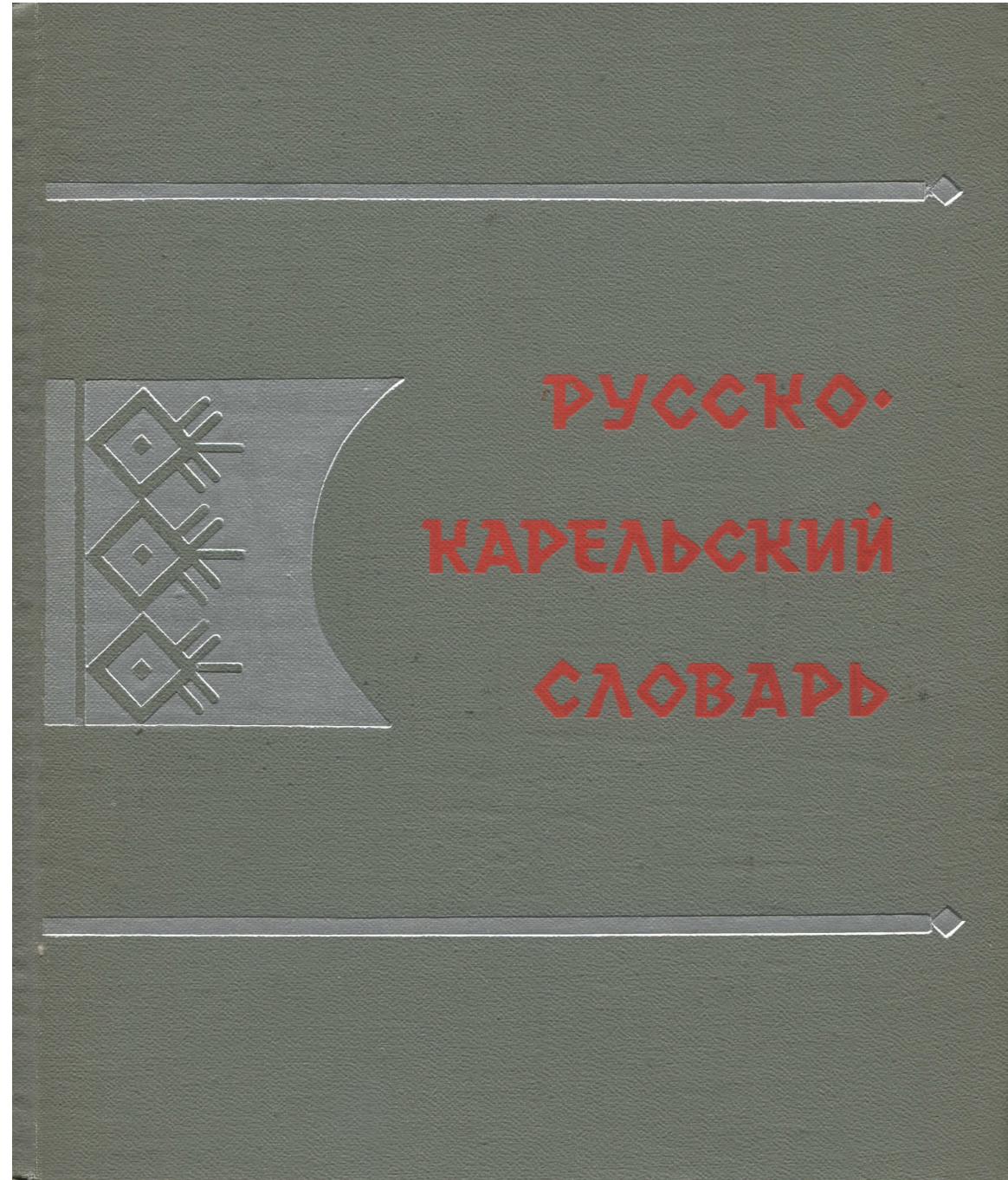
С.-ПЕТЕРБУРГЪ.

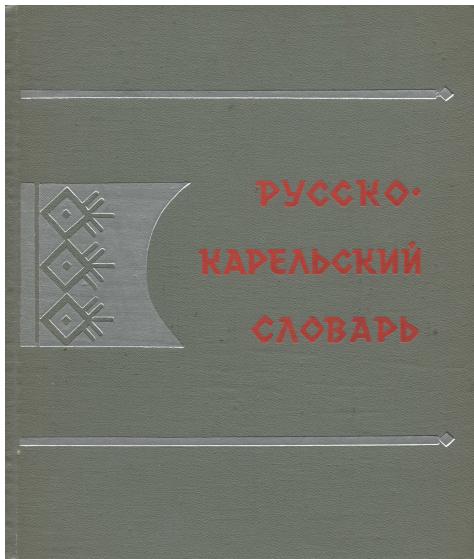
Типографія В. Д. Смирнова, Екатерининскій кан., № 45.

1908.

1975

Olonets

1975

Olonets in Cyrillic

РУССКО-КАРЕЛЬСКИЙ СЛОВАРЬ	
1975	
а союз — а;	арéнда — вуогру
ны; 2. (при вопросе) а ты при- дешь? — а синä тулэт? □ а то — эйта; поторопись, а то опоздашь — кийрехтä, эйга мюöhястют	арендуовать — вуограта, арендуйя
áвгуст ед. ч. — августу, августукуу авбóсь —войт олла; а. он придет — войт олла, хай тулоу	арест — аресту; взять под а.— арестуйя
автобиография — автобиографий (кирютус омах эляндäх näх)	арестант — арестанту
автобóс — ахтобууссу, машин	áрмия — армий; Советская а.— Совет- ской армий
автор — автору, луадий; а. книги — книйян кирьюттай, книйян луадий агá! — аах; а. попался! — аах, пуу- туй!	армýк — äрмяккë
адрес — адресуу	артéль — ёукко, артели
аккуратно — окууратно, тарках, тар- кажек	артист — артисту
аккуратный — окууратной, таркайнэ	аúкать — холяйттуу, хийккуа, киргуа
алмáз — алмуазу	áхнуть — аххахтуаксех, ахниэ
áлый — валпахан рускей, рузоппу	аэродróм — еродрома
амбár — амбари, пиха-айтту	аэроплán — ероплуану
антirелигиóзный — виэронвастайнэ, антirелигиозной	
аплодíровать — кязий тапуттуу	
аплодисмéнты мн. ч. — кязиэн тапу- тус	
апрéль — апрели, апреликуу	
аптéка — оптиэкку	
A	
Б	
бáба — акку;	б.— луми- укко
бáба-ягá фолькл.— сюöttэрихию, сюött- терин акку	
баб ий — акойн;	~ы сказки — акойн пагинат
бабка 1. (бабушка) — буабой; 2. пови- вальная б.— буабуйчий аккайнэ	
бáбочка — лийпой, лийпойлиндуинэ;	
лийпуккане	
багóр — багру	
багровéть — рускота; рушшота	

1990

Olonets

КАРЕЛЬСКИЙ НАУЧНЫЙ ЦЕНТР АКАДЕМИИ НАУК СССР
ИНСТИТУТ ЯЗЫКА, ЛИТЕРАТУРЫ И ИСТОРИИ

СЛОВАРЬ КАРЕЛЬСКОГО ЯЗЫКА

(ЛИВVIКОВСКИЙ ДИАЛЕКТ)

СОСТАВИТЕЛЬ
Г. Н. МАКАРОВ

Около 20 тыс. слов

ПЕТРОЗАВОДСК
«КАРЕЛИЯ»
1990

2011

Olonets

Ven'an tiedoakadiemien
Karjalan tiedokeskuksen
Kielen, literatuuran da histourien instituuttu

Tatjana Boiko, L'udmila Markianova

SUURI VEN'A- KARJALAINEN SANAKNIIGU

(livvin murreh)

Petroskoi
Verso • 2011

1994

Lude

LEXICA SOCIETATIS FENNO-UGRICAЕ IX

**LYYDILÄISMURTEIDEN
SANAKIRJA**

AINEKSET KERÄNNEET

KAI DONNER, JALO KALIMA, LAURI KETTUNEN,
JUHO KUJOLA, HEIKKI OJANSUU, ELVI PAKARINEN,
Y. H. TOIVONEN JA E. A. TUNKELO

TOIMITTANUT JA JULKAISSUT

JUHO KUJOLA

HELSINKI 1944
SUOMALAIS-UGRILAINEN SEURA

Hinta mk 700: —

1997

Д. В. БУБРИХ, А. А. БЕЛЯКОВ, А. В. ПУНЖИНА

ДИАЛЕКТОЛОГИЧЕСКИЙ АТЛАС КАРЕЛЬСКОГО ЯЗЫКА

ИНСТИТУТ ЯЗЫКА, ЛИТЕРАТУРЫ И ИСТОРИИ
КАРЕЛЬСКОГО НАУЧНОГО ЦЕНТРА РАН
НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ЦЕНТР ЯЗЫКОВ ФИНЛЯНДИИ

РЕДАКТОР
ЛЕЭНА САРВАС

D. V. BUBRIH, A. A. BELJAKOV, A. V. PUNŽINA
KARJALAN KIELEN MURREKARTASTO

VENÄJÄN TIEDEAKATEMIAN KARJALAN TIEDEKESKUSEN
KIELEN, KIRJALLISUUDEN JA HISTORIAN INSTITUUTTI
KOTIMAISTEN KIELTEN TUTKIMUSKESKUS

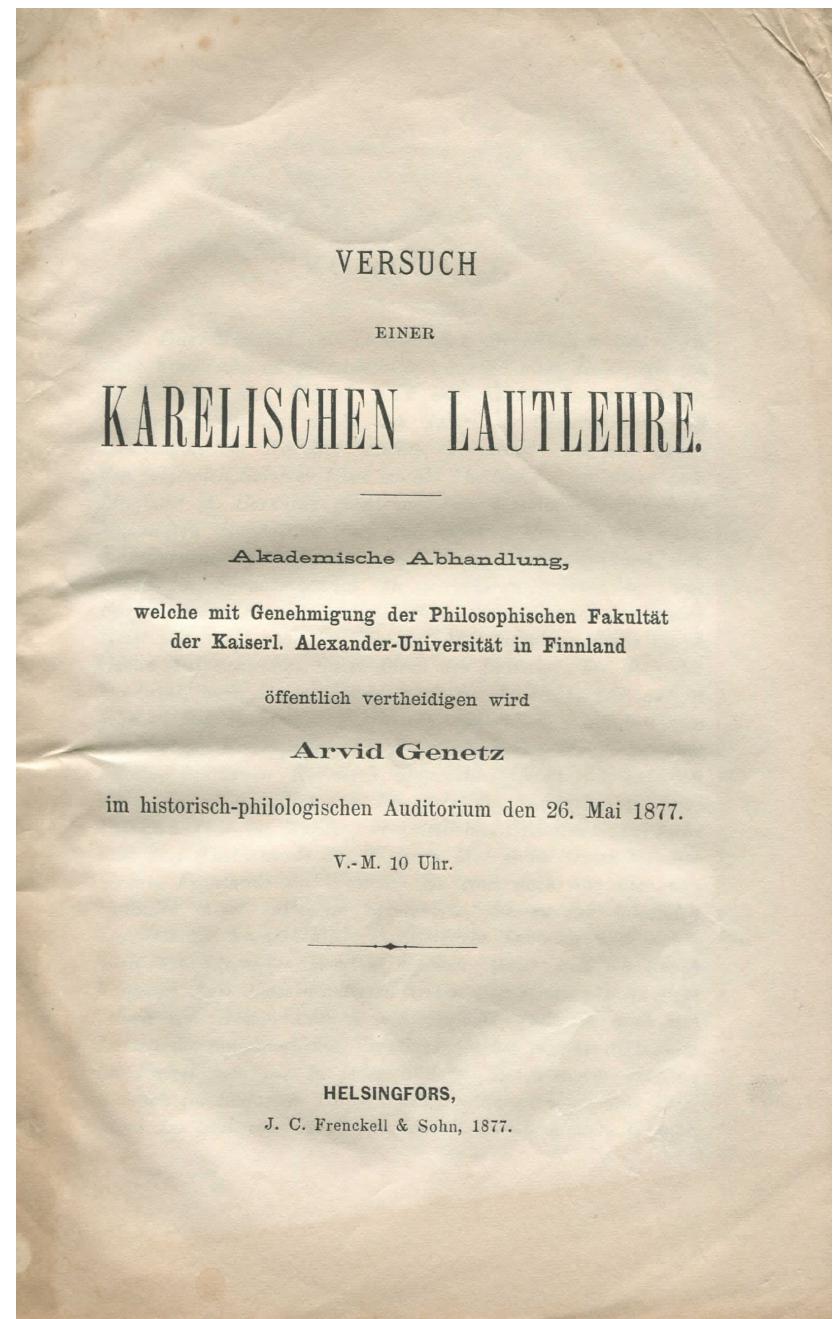
TOIMITTANUT
LEENA SARVAS

SOCIÉTÉ FINNO-OUGRIENNE
ФИННО-УГОРСКОЕ ОБЩЕСТВО
SUOMALAIS-UGRILAINEN SEURA

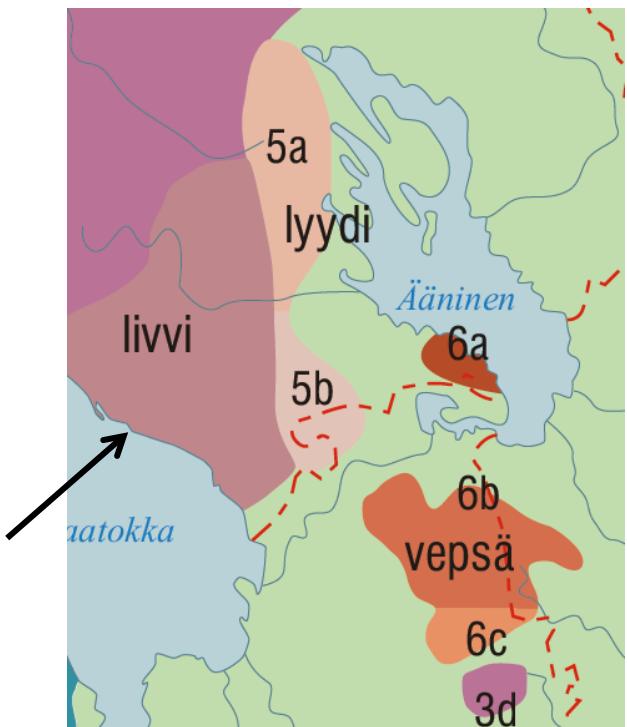
HELSINKI 1997

Phonetics & phonology

1877

1910

Äänneopillinen tutkimus

Salmin murteesta

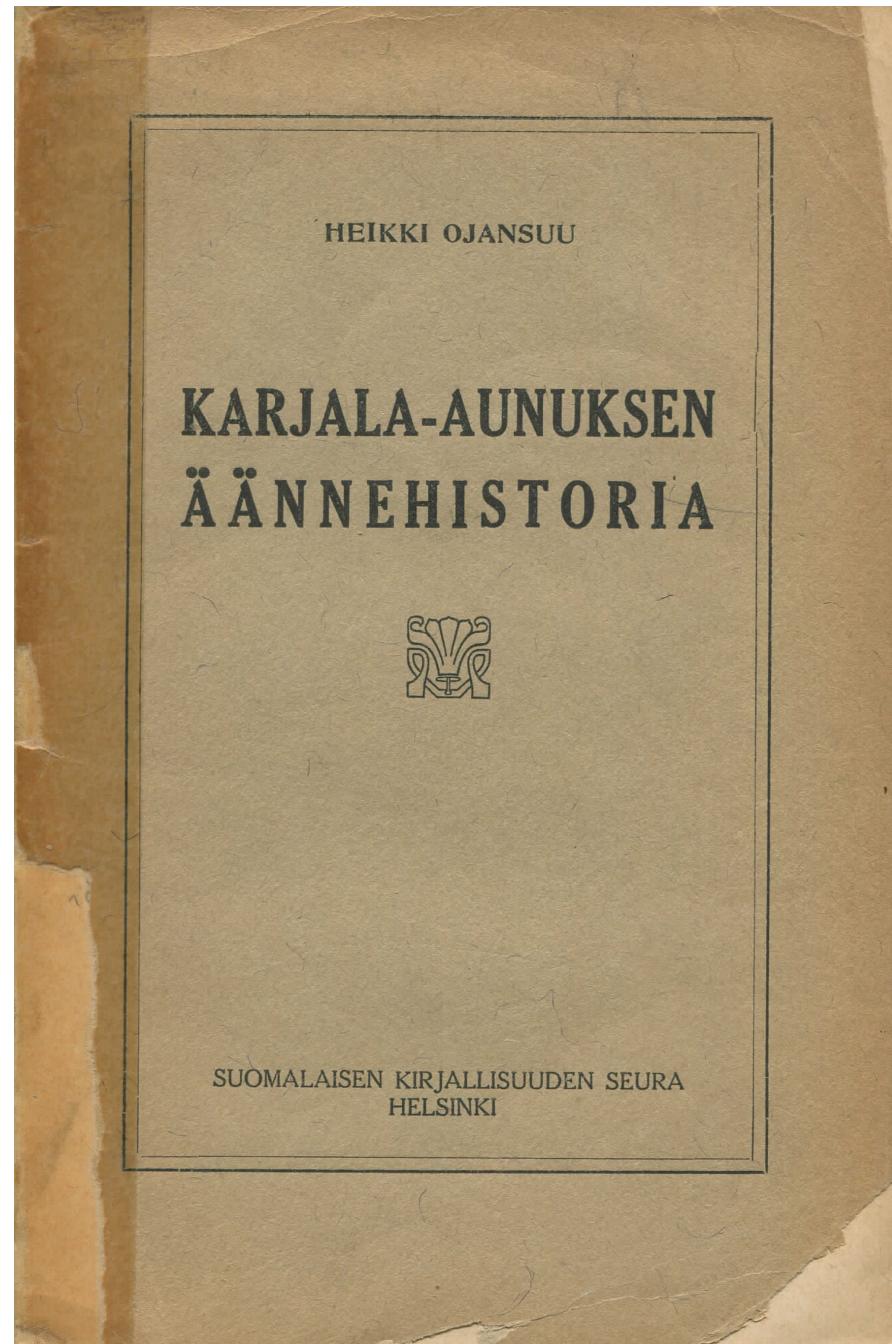
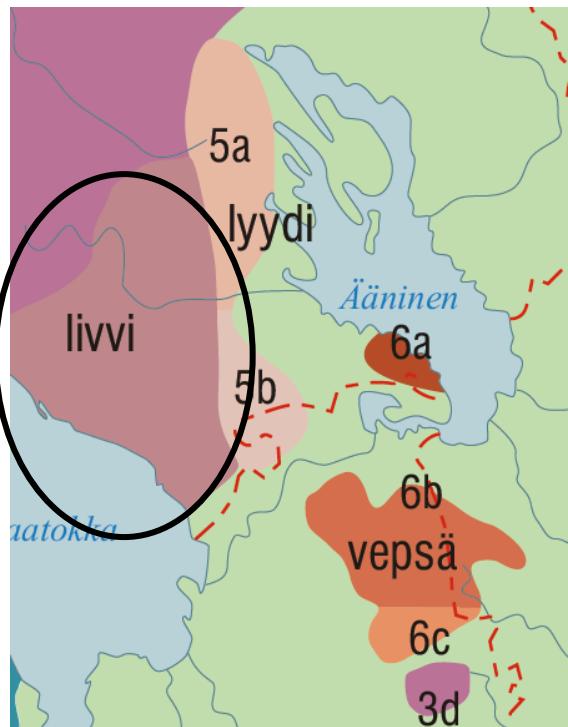
Kirjottanut

Joh. Kujola

(Eripainos Suomi-kirjasta.)

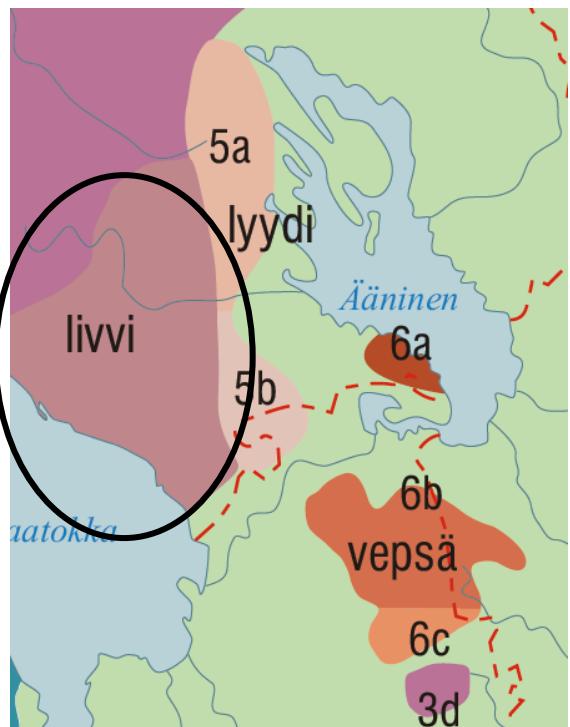
Helsinki 1910
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

1918

Morphology

1968

SUOMI

113:2

PAAVO PULKKINEN

Supistumaverbien
imperfektiityypit
karjala-aunuksessa

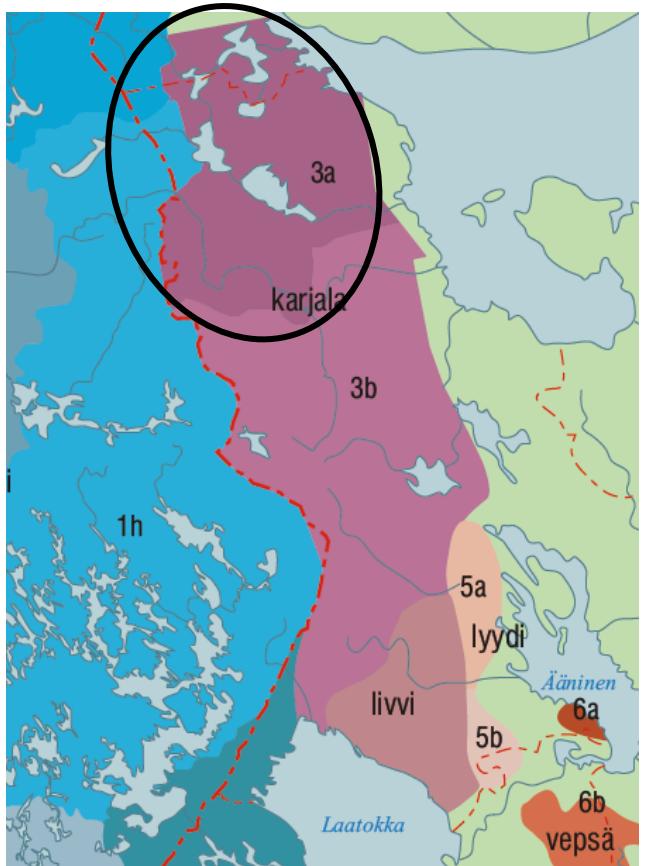
HELSINKI 1968

SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURA

Bibliothek

des
Finnisch-ugrischen Instituts
der Humboldt-Universität zu Berlin

1992

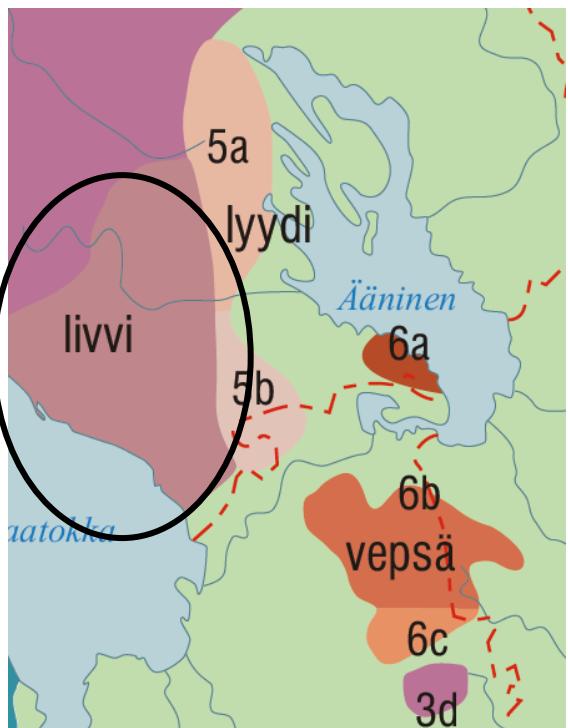
P. ZAIKOV

KARJALAN KIELEN KIELIOPPIE

(I, Iänne- ta muoto-oppie)

1993

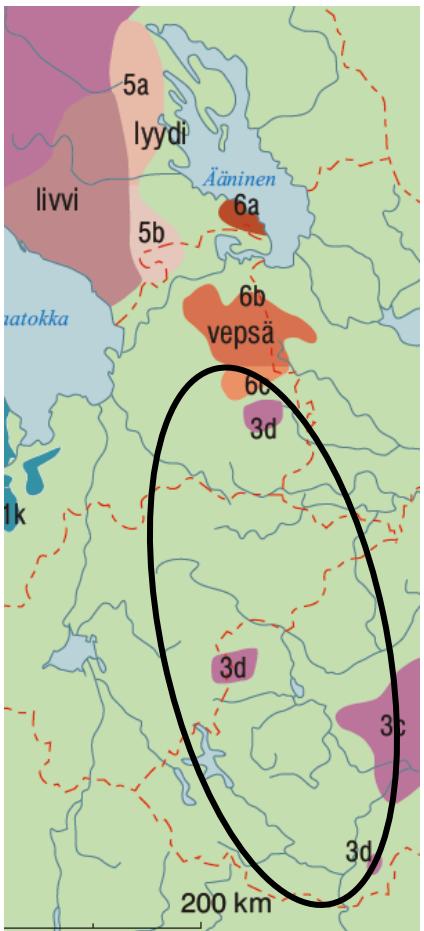

L. Markianova

LIVVIN MURDEHEN
MORFOLOUGII.
VERBIT. ADVERBIT

Fua
Markianova

1994

ACTA UNIVERSITATIS SCIENTIARUM SOCIALIUM
ET ARTIS EDUCANDI TALLINNENSIS
TALLINNA PEDAGOOGIKAÜLIKOOVI TOIMETISED

A1
HUMANIORA

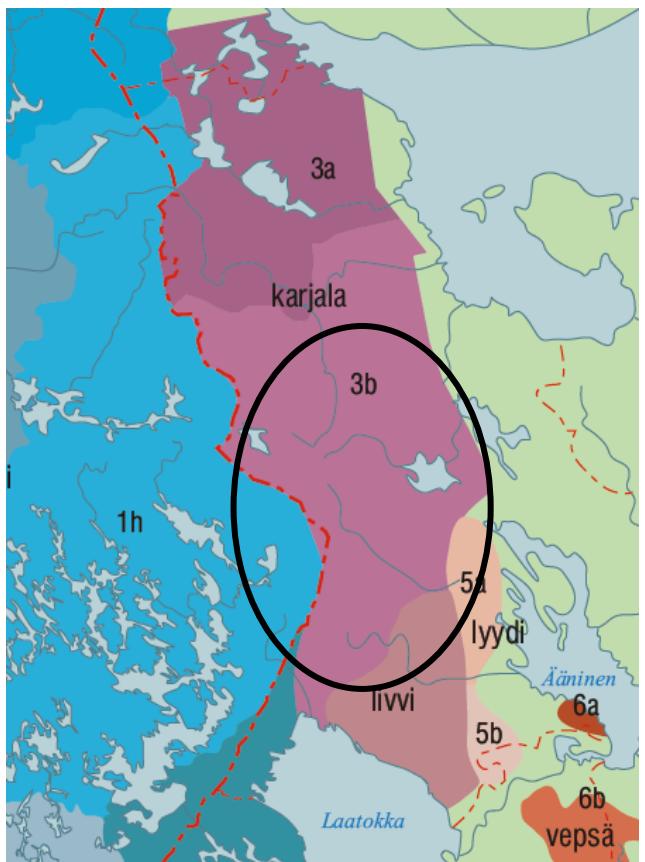
Jaan Õispuu

**KARJALA KEELESAARTE
SÕNAMUUTMISSÜSTEEM**

TALLINN 1994

Syntax

1950

**SIJOJEN MERKITYSTEHTÄVISTÄ
ITÄ-KARJALAN MAASELÄN
MURTEISSA**

**NOMINATIIVI, GENETIIVI, AKKUSATIIVI
JA PARTITIIVI**

VERTAILEVA FUNKTIO-OPILLINEN TUTKIMUS

**KIRJOITTANUT
AULIS OJAJÄRVI**

HELSINKI 1950

1. General
2. Nomenclature
3. Typical features of Karelian
4. Literature about Karelian
- 5. The written languages**
6. Texts

The written language

Today there are three written languages:

North Karelian (*karjala, vienankarjala*)
(= North, Viena)

Olonets Karelian (*livvin kielı*)

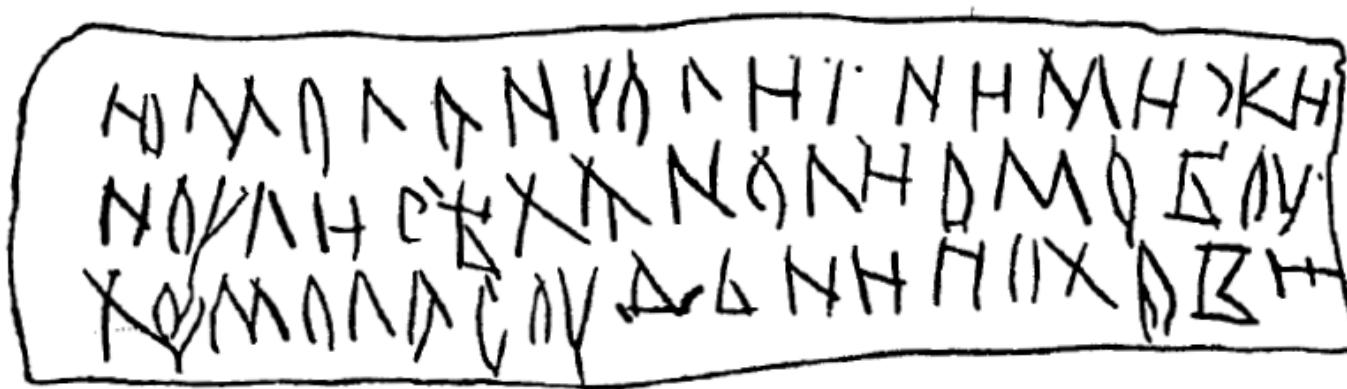
South Karelian (*karjala*)
(Especially Tver Karelian (*tverin kariela*)

The written language: I

Oldest document in any Finnic language, dated to the beginning of the 13th century

The written language: I

0 1 2 3 4 5 cm

Nr. 292

Arcihovskin (Arcihovski & Borkovski 1963: 120) tulkinta (translitteroituna):

jumolanuoli.i.nimiži / nulisěhanoliomobu / jumolasudyniiohovi.

Vermeerin (1991) transkriptio: *jumolanuliinimiži / nulisě[h/l]anoliomobu / [hu/lu]molasudyni[i/p]ohov[i?]*

The written language: II

1566-68: Simon van Salingen, a Dutch merchant, travels in Karelia and meets a 'Feodor Zidenowa', who shows him texts in 'Karelian' alphabet:

unter Norwegen gehöret haben, wie auch desgleichen bericht hat, Feodor Zidenowa zu Candelaꝝ, der für ein Russischen Philosophum gehalten wurde, dieweil er Historien von Correllandt vnd Laplandt geschrieben, auch sich vnterstunde, die Carellische Sprach in Schrift zu bringen, die nie kein Mensche geschrieben hatte, So ließ er mich daß Alphabet sehen, vnd Schrift, den Glauben vnd Vater vnser, vnd auch außgelege, von ihm selbst gepractisiret ic. der öffentlich aussagte, daß Laplande unter Norwegen, vnd Carellia unter Schweden gehöret hatte ic. Sie verzeihiten mir auch, wie die heilige

The written language: III

Tver Karelian from 1820:

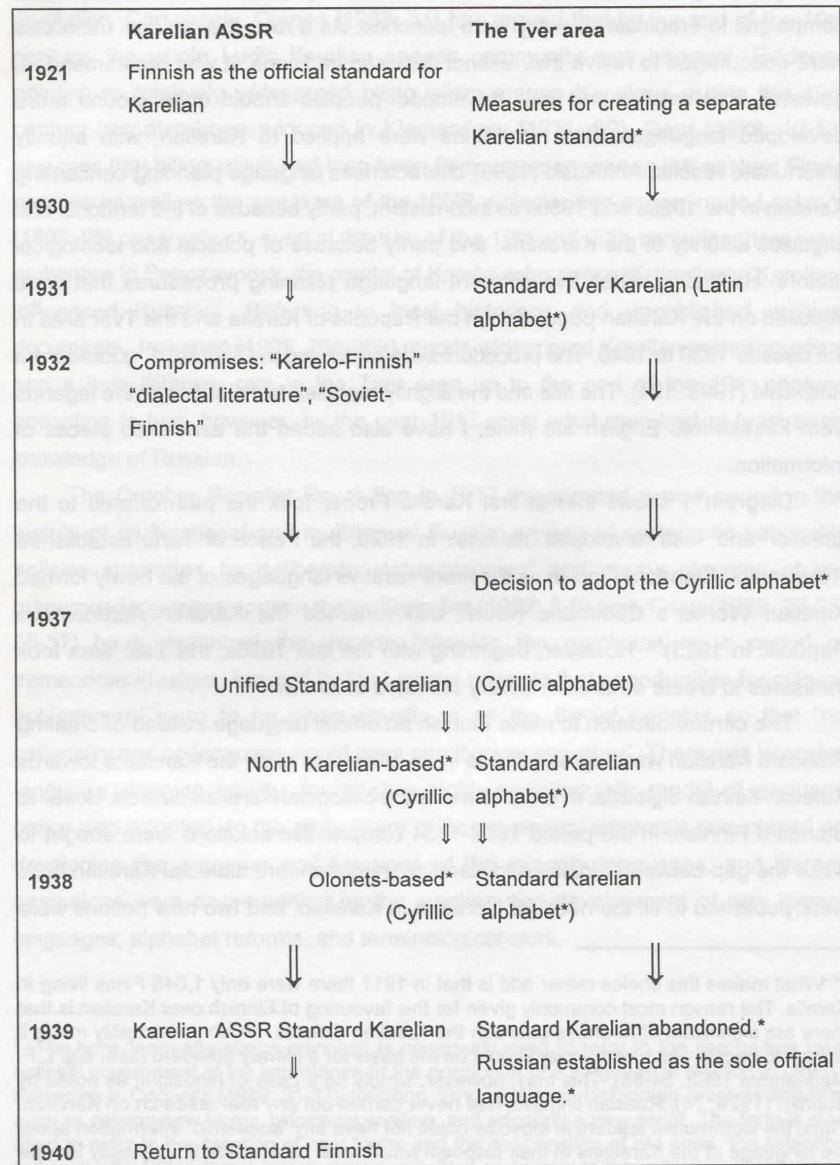
Кирья Шюндюруохпынанъ родукунду́й, 1
Давиданъ по́йянъ, Авру́манъ по́йянъ.
Авру́ма шай Ісааканъ: Ісаакка шай Ю́ако- 2
ванъ: Ю́акова шай Іуданъ и гяпенъ въл-
лѣтъ. Іуда шай Фаресанъ и Зу́ранъ Оа- 3
мараша: Фаресса шай Есроманъ. Есро- 4
ма шай Ару́манъ: Ару́ма шай Амина́ду-
ванъ: Амина́дува шай Наассонанъ: Наас-
сона шай Салмона́нъ. Салмона шай Вoo- 5

Киръя Шюндюру ѿхпынанъ родукундуа, 1
Давиданъ пойянъ, Авруаманъ пойянъ.
Авруама шай Ісааканъ: Ісаакка шай Юако- 2
ванъ: Юакова шай Іуданъ и гяпенъ вѣл-
лѣтъ. Іуда шай Фаресанъ и Зуранъ Оа- 3
марашта: Фаресса шай Есроманъ. Есро- 4
ма шай Аруаманъ: Аруама шай Аминадуа-
ванъ: Аминадуава шай Наассонанъ: Наас-
сона шай Салмонанъ. Салмона шай Вое- 5

“The book of the generation of Jesus Christ, the son of David, the son of Abraham. Abraham begat Isaac; and Isaac begat Jacob; and Jacob begat Judas and his brethren;
And Judas begat Phares and Zara of Thamar; and Phares begat Esrom; and Esrom begat Aram;
And Aram begat Aminadab; and Aminadab begat Naasson; and Naasson begat Salmon”
(Matthew 1)

Karelian language planning 1930-1940

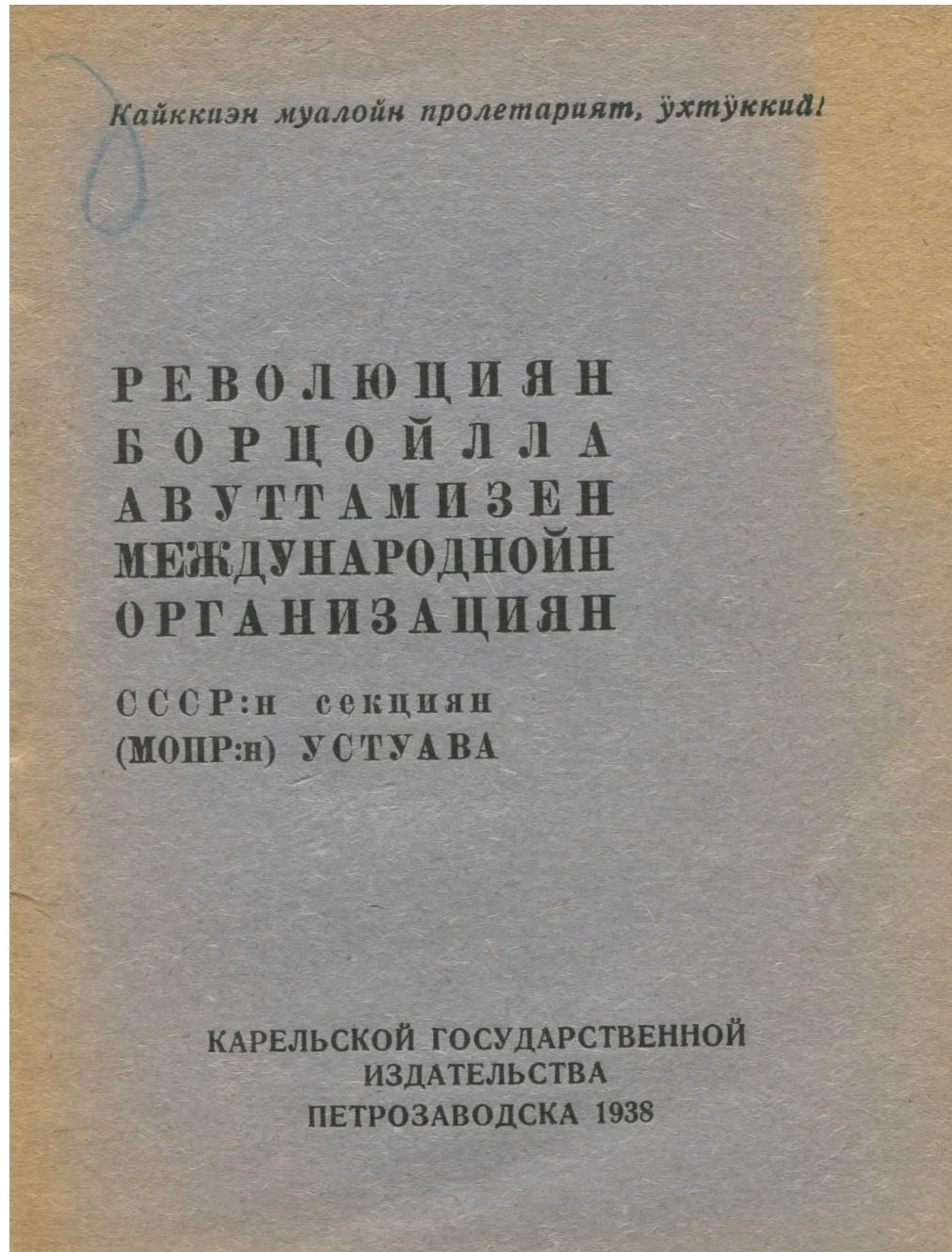
Diagram 1 Language status planning in Karelia and the Tver area 1930-1940

Source: Sarhimaa, Anneli 1999: *Syntactic transfer, contact-induced change, and the evolution of bilingual mixed codes: Focus on Karelian-Russian language alternation*. Helsinki. p. 36.

1938

**Standard Karelian
based on Olonets**

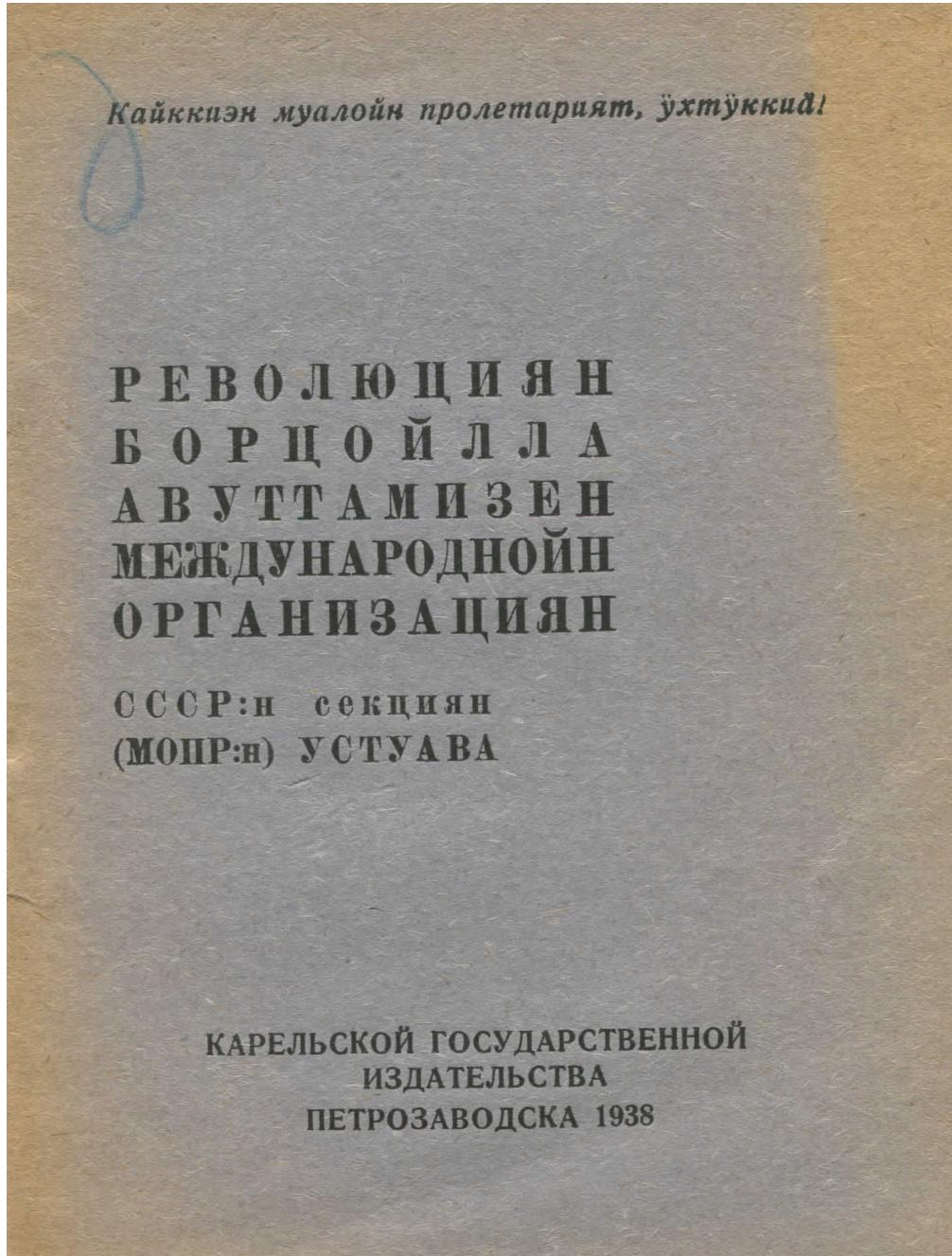
1938

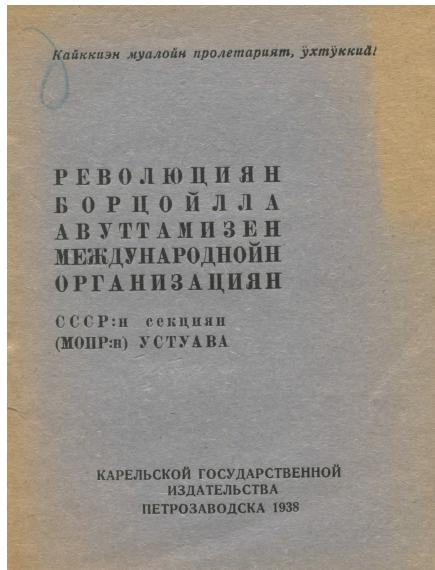
Standard Karelian based on Olonets

‘Revoljucijan borcoilla
avuttamizen meždunarodnojn
organizacijan SSSR:n sekcijan
(MOPR:n) ustava’

Устав международной
организации помощи
борцам революции секции
СССР

‘Charter of the USSR section
of the international
organisation for helping
revolutionary fighters’

1938

Проекта.

Основойсса одобритту СССР:н ЦК:н VI:лла пленумалла 25 июнюа 1937 вуюдена.

Революциян борцойлла авуттамиизен Международнойн организациин СССР:н секциян (МОПР:н) устуава

I. ЦЕЛИТ и ЗАДУЧАЧАТ

1. СССР:н МОПР:а, оллең революциян борцойлла авуттамиизен Международнойн организациин секцияна, азеттав ичен задуачақси:

а) Озуттуа моральйода и материальйода абуо кайкилла валгиэн терроран жертвойлла, кайкилла пострадавшойлойлла капиталистическоййлон и колониальйлон муалойн руадая раахахан освобождениэн шуолеста, кайкилла борьбан ведайллә фашизму и реакциэда вастах, национальйода гнёттуа вастах, — демократиян, миран, социализман шуолеста;

б) озуттуа непосредственнйода канинатуста политическоййлла эмигрантойлла и кайкилла борцойлла освобождениян шуолеста, хиän перехиллә и лапсилла, кудамат судых убжищан права СССР:са;

в) Советскойн Союзан руадая раахахан казваттамине пролетарскойн интернационализман и кайккиэн муалойн пролетариэйн веллеллизен союзан дувхасса, луйттаен СССР:н руадая раахахан солидарностия капи-

- 1. General**
- 2. Nomenclature**
- 3. Typical features of Karelian**
- 4. Literature about Karelian**
- 5. The written languages**
- 6. Texts**

**1820
(1865)**

**Tver
(South)**

9. Niin työ kumarrellešša lugiekkua: Tuatto mijän, kumbane olet taivahašša, ana hyvittätšöv nimi šivn;
10. Ana tulov šivn kuningahuš; ana on šivn vällä kuin tai-vahašša i mualla;
11. Hengen-pideiksi leibiä anna meilä aino;
12. I jätä meilä mijän vellat, kuin i myö jättälemmä mii-jän velganiekoila;
13. I elä meidä šuata vaivah, i piašša meidä pahašta; šivn on kuningahuš i vägi i kavnehuš ijin-igäh, amin.

1927

Olonets & South Karelian

SUOMEN KANSAN VANHAT RUNOT II.

AUNUKSEN, TVERIN-
JA
NOVGORODIN-KARJALAN RUNOT.

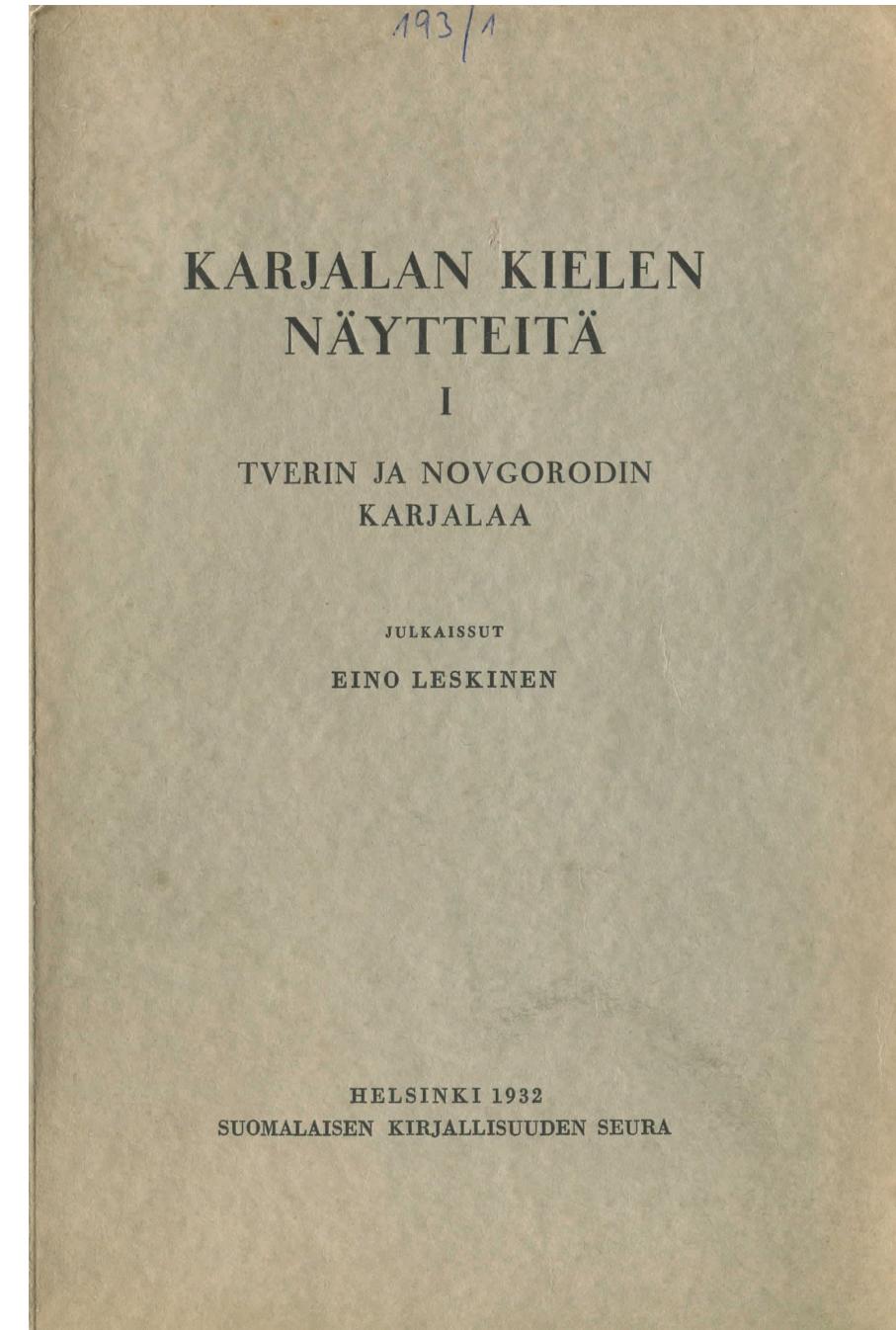
JULKAISSUT

A. R. NIEMI.

HELSINKI 1927,
SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURA.

1932

**South
(Tver & Novgorod)**

1963

Lude

SUOMALAIS-UGRILAISEN SEURAN TOIMITUKSIA
MÉMOIRES DE LA SOCIÉTÉ FINNO-OUGRIENNE

* 129 *

LYYDILÄISIÄ TEKSTEJÄ

I

KERÄNNYT, KÄÄNTÄNYT JA JULKAISUT
PERTTI VIRTARANTA

LÜDISCHE TEXTE

I

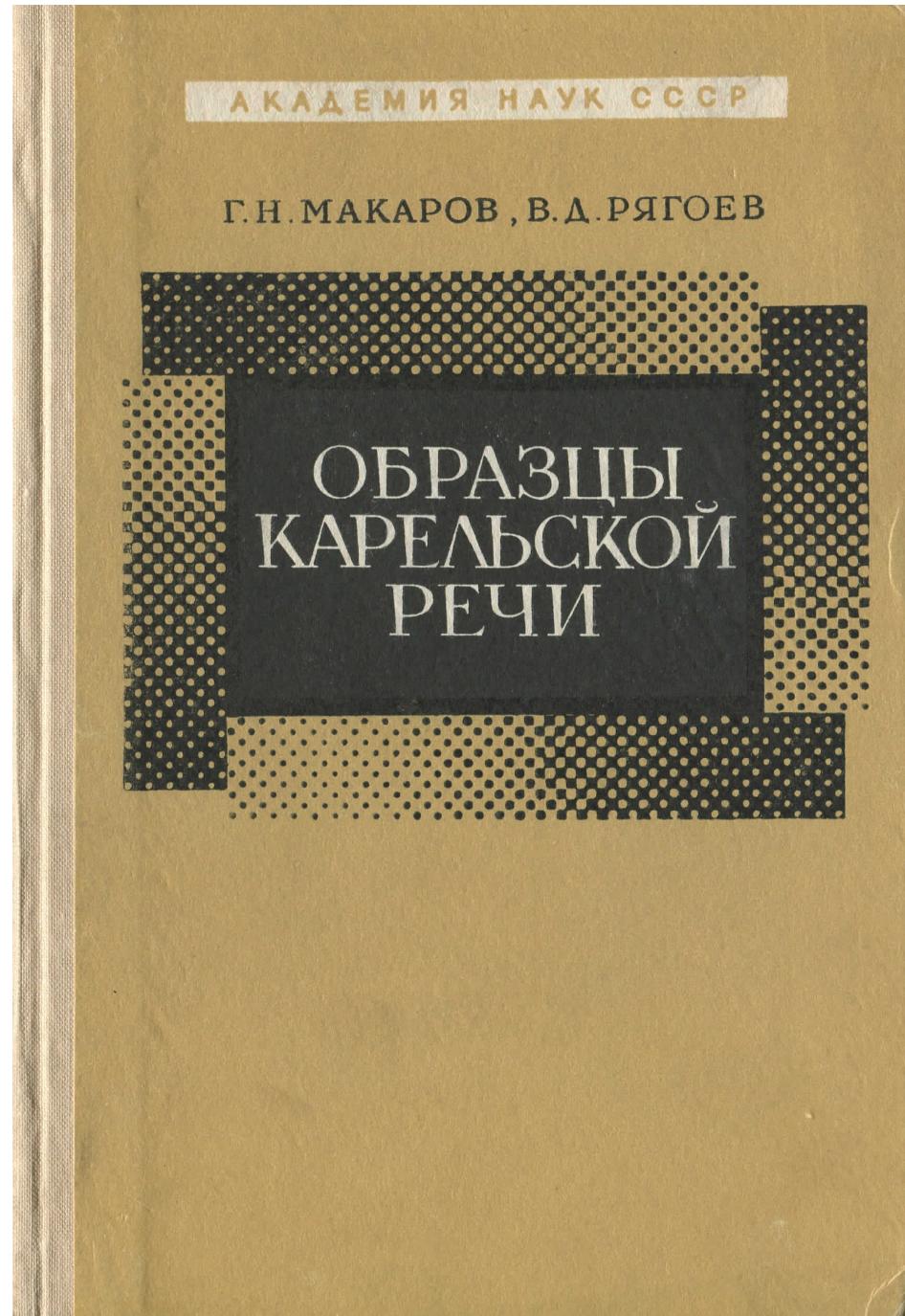
GESAMMELT, ÜBERSETZT UND HERAUSGEgeben
VON
PERTTI VIRTARANTA

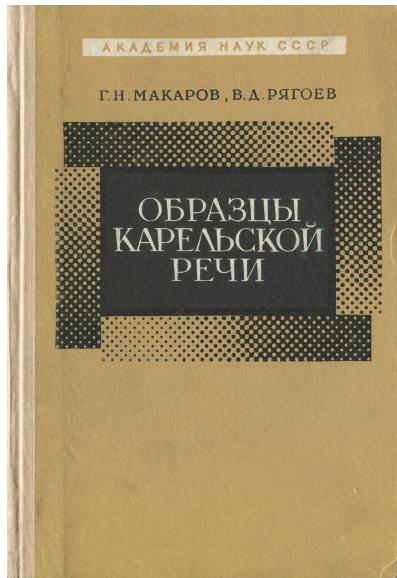
HELSINKI 1963
SUOMALAIS-UGRILAINEN SEURA

PREIS 25:— FMK

1969

Olonets

1969

Сергеева Мария Ивановна. Магнитофонная запись и расшифровка Г. Н. Макарова и Т. И. Вяйзи-нена, 1963 г. (Каб. зв., запись № 223/2-а).

48. «verkua luajiimmo muga»

verkua luajiimo muga: langua kezräimmö, net kierdaimmo verkolangat nenne liinažet, sit zavodimmo verkon, ñiegloimmo. verkon, ñieglojes pidäw ezmäi kaluin, sit pidäw tämä käbü. sit vai ñieglommo. mittuine sie pidäw, min levüs, min pitküs, net sie mieräil'emmö, zavod'immo da sit muga ñieglommo.

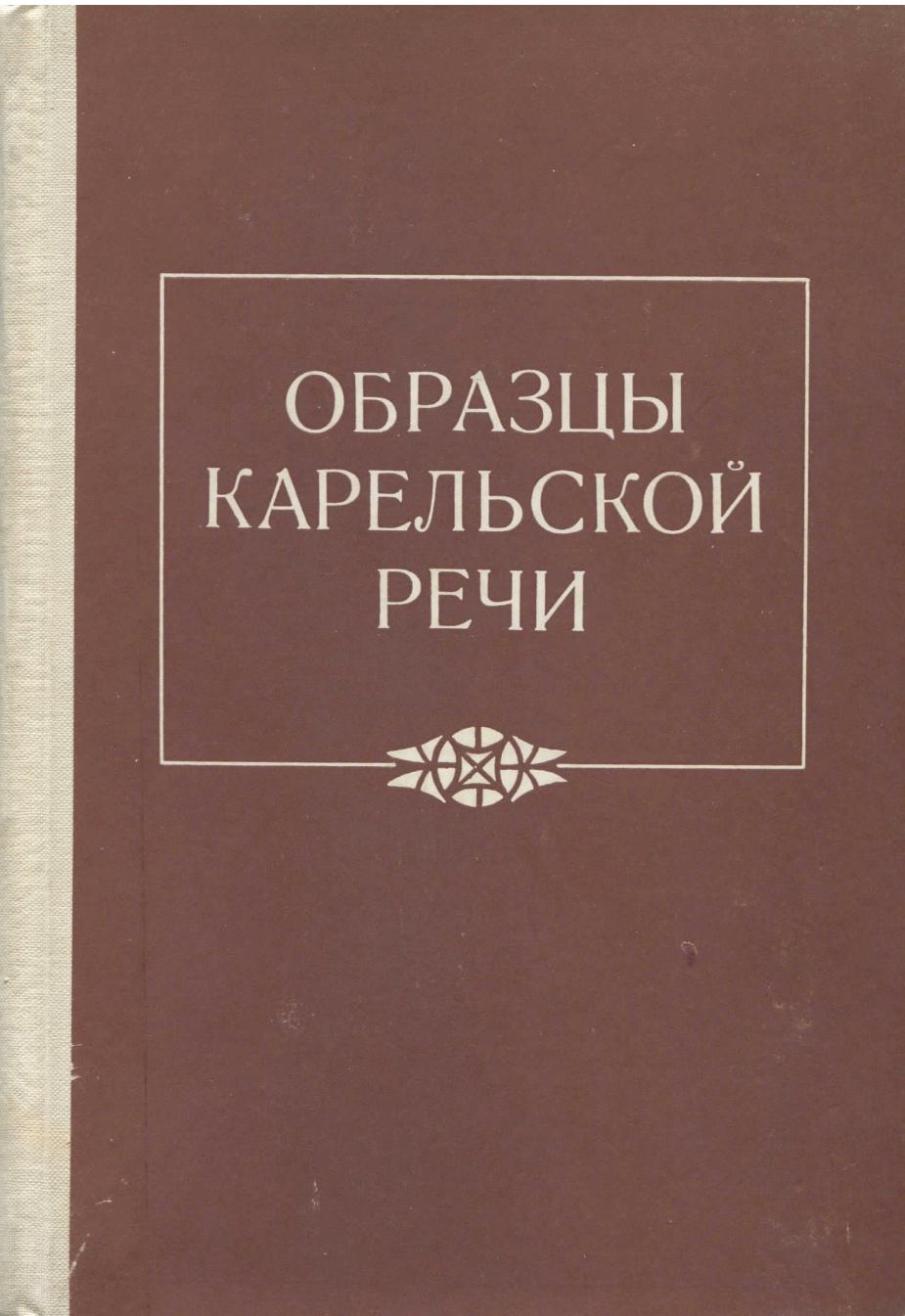
nuatan püwdäjes verkuv ñiegloimmo, nuatan siivet. meijän järves püvviimmö, kačo, kualajen. ga luajiimmo moižet i nuatat: panemmo kaksi verkuv čurah, toižen kaksi toižeh čurah. kuwzi šül'dü ñieglommo pitküttü verkon, a kolme šül'dü rod'iw jo raken-duksel'e, se pidäw puolei jo silmät panna. kolme šül'dü roih, sit roih kakši verkkuw, kuwzi šül'dü bokkunuatan, a sit perä rod'iw. perän sežo ñieglommo kahtes palas da sit viä kaksi vergaštu, čurah i toižeh vergažet: piäl'päi da allepäi. da sit panemmo kivek-set, da sit panemmo pullot, da sit l'ähtemmö järvel'e, da kualammo, da püvvämmö, venehes šiä ripummo.

peräverko pidäw puaksuine, peräverko nel'l'äl kaluimel pidäw niegluo. mittumal zavodit rinduverkot ñieglua, muga vai kaksi metrii pidäw periä niegluo. a dostal'i sie l'ähti jo kaidenemah, ga jo pidäw kaluindu ainos smeńie, puol'i aršinua — dai kaluin, puol'i aršinua — dai kaluin, štobi hienoine kalaine ei uiđiš. a soroverkot, ezmäžet, net jo vähäštü harvembažet luajimmo. kaluindu pidäwgi šit mońi, perän ñieglojes, i käbüw pidäw sežo hienombua: verkon ñieglojes karjem käbü, a perän ñieglojes pidäw jo hienoine käbü, pikkaraine.

nügöi emmo ñieglo, nügöi verkuv ostammo, kačo, etgo pel-vastu pie, etgo l'iinua pie. ostolangas voiš ñiegluo, ga minä en oppinuh.

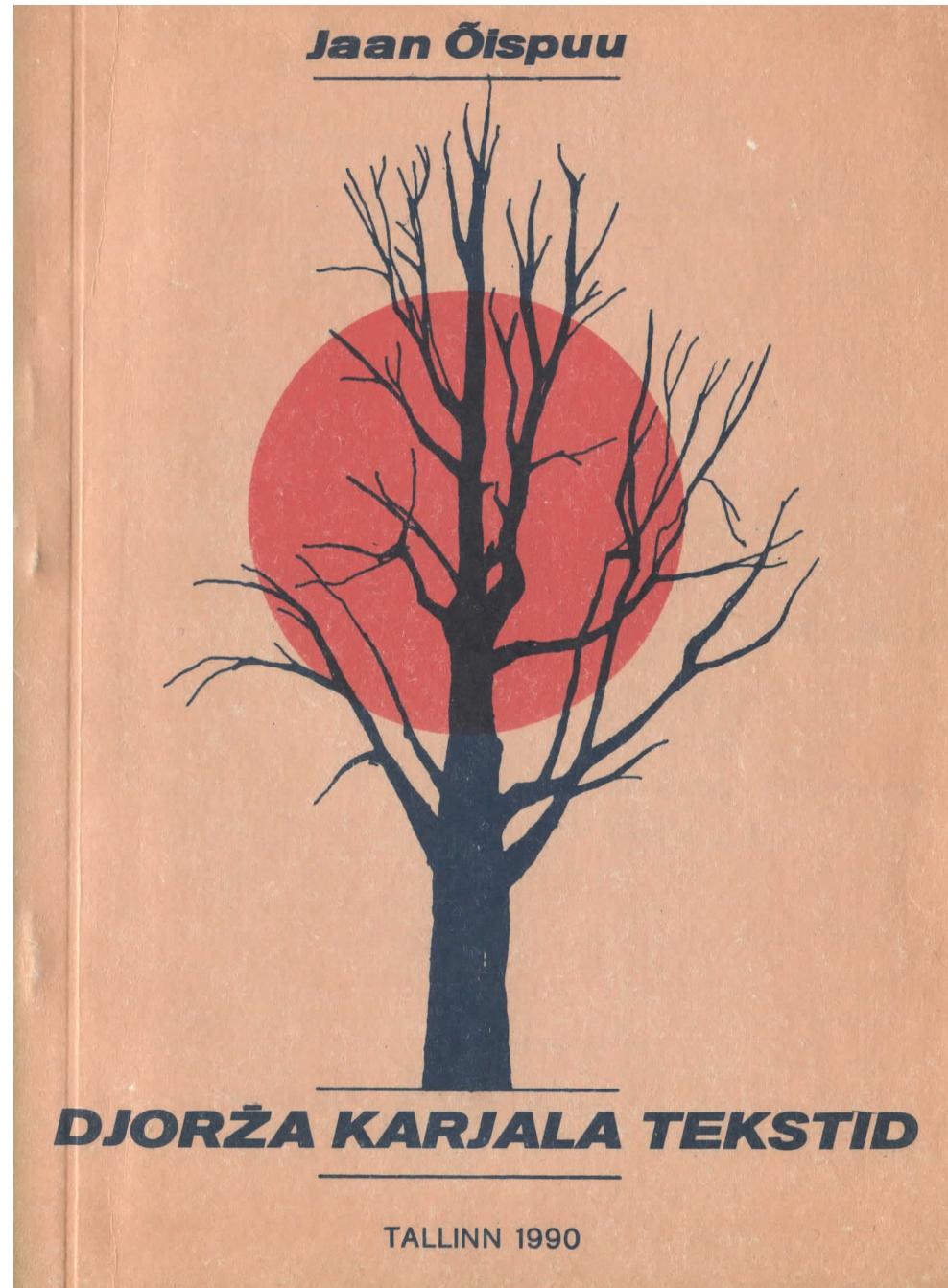
1980

**South
(Tihvin)**

1990

**South
(Djorža)**

1990

Source: Brendojev, V. 1990. *Kyl' mil.* Petroskoi. p. 3.

Rahvas nuoremuba polvia nygöi ei kai tietä
mi se on kyl'mil olendu. Nygypäivän laukas voit os-
tua kylläl kaikkia vehkehty brusakat hävittiä, lut'it
moria dai čond'zoit hiädiä. A enne, ei ylen ammui,
brusakkoi kyl'mättih.

Kui-tahto talvel, pakkažil ei lämmitetty talois pä-
čii, avattih ukset dai ikkunat, iče taloin rahvas men-
dih elämäh keh-tahto kyläh päiväkse kolmekse, eiga
n'elläkse. Sil aigua brusakat kyl'mettih. Sit vai läm-
mitettihi uv vessah pääcit, pestih pertit da mendih jär-
rileh kodih. Brusakat hävittih vuvvekse, eigai enäm-
bäksegii aigua, kuni kuspäi tahto myös rovukse uut-
tu ei d'iävei.

Ga sih stat't'ah millogi puutui olla kyl'mil. Oli se
jo ammui, a ku rubianhäi mustelemah da juohatte-

3

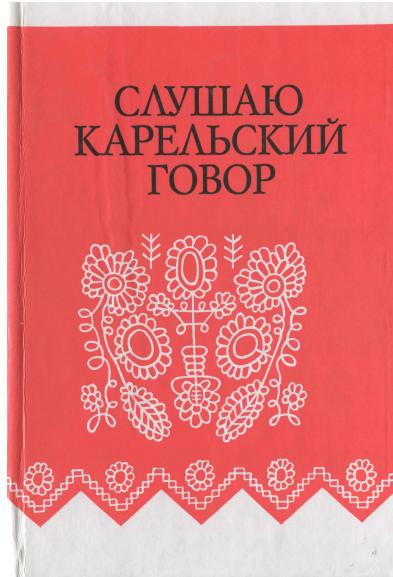
93

2001

**South
(Djorža & Valdai)**

**СЛУШАЮ
КАРЕЛЬСКИЙ
ГОВОР**

2001

Venäjän Tiedoakademija
Kareljan Tiedokeškuš
Kielen, literaturan da historijan Instituutta

KUUNDELEN KARIELASTÁ PAGINATABUA

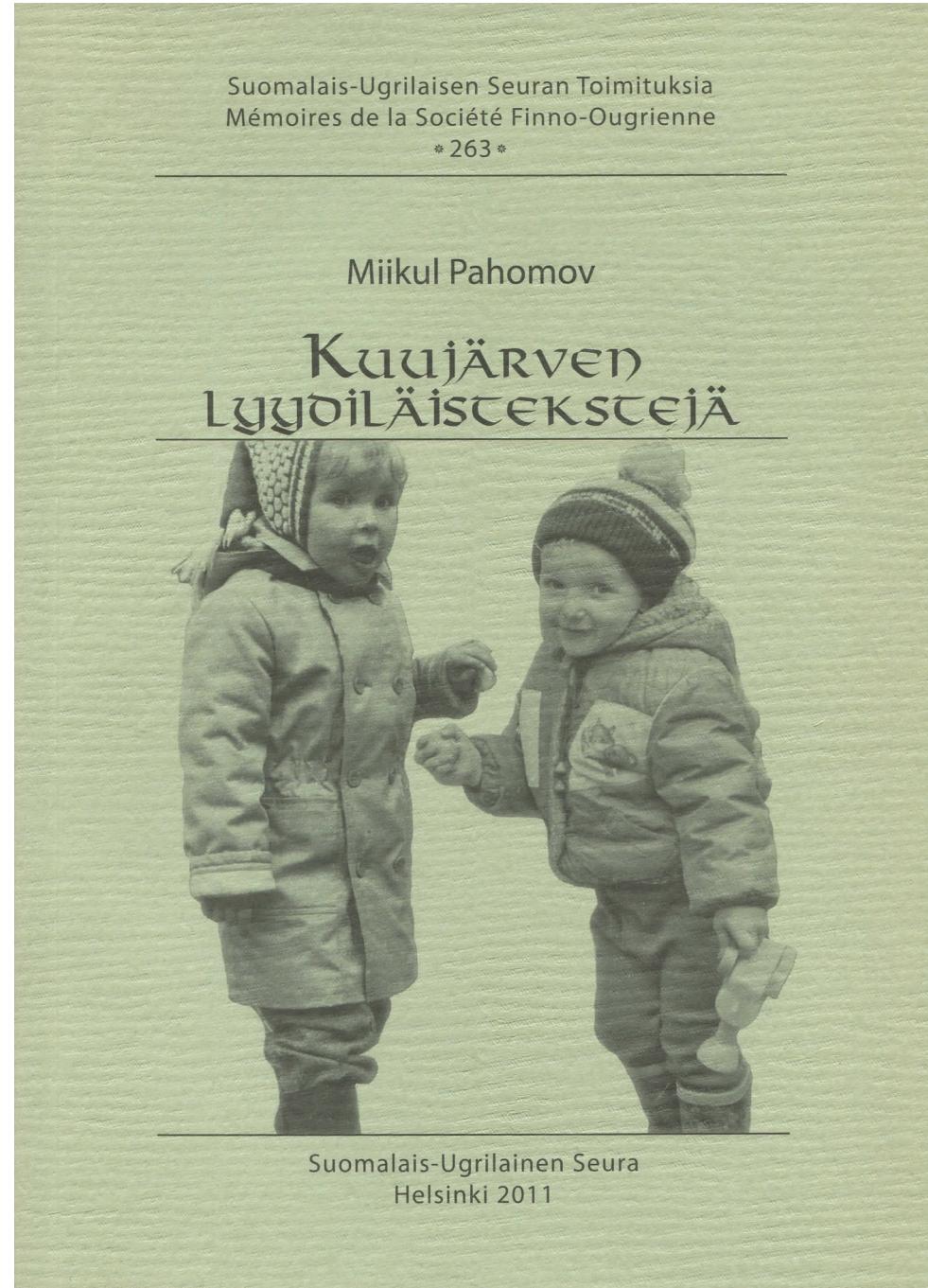
Ódoržan da Valdain karielan murretekstat

Kniigan valmisti
A.V. Punžina

Petroskoi «Periodika»
2001

2011

**Lude
(South)**

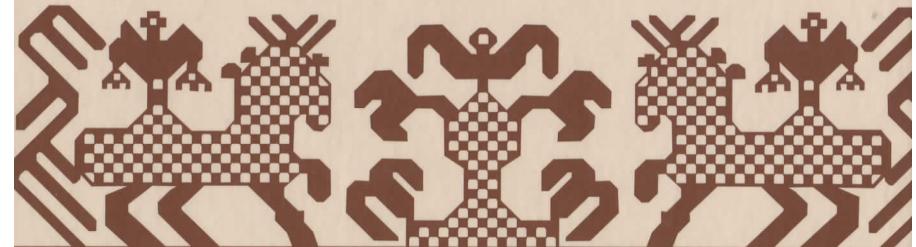

2012

Lude

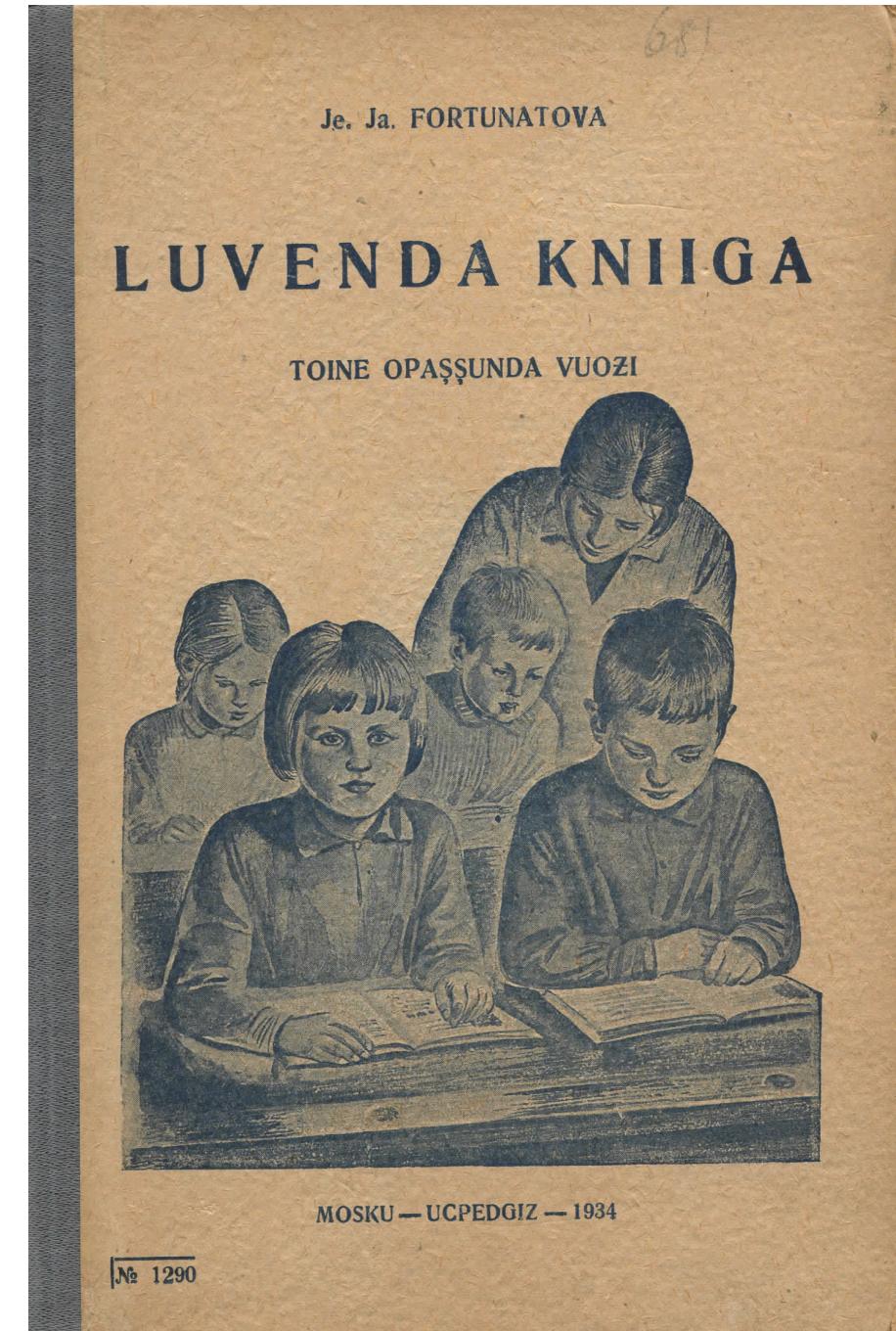
Kondan Kalndan

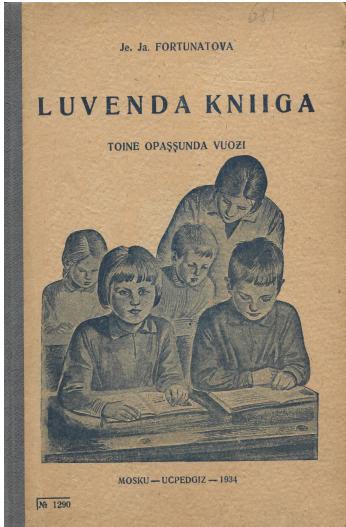
Kujärven lüüdin rahvhansana

Primers

1934

1934

Przyzwaidu.

Tuli aiga Petru Nefedovu männä Krasnoih armiih.

Muamo rubei itkömäh:— kissotah silma tuatošta i muamošta! I ken silma rubiev kaccommah! Ken-ze šielä silma varastja šyöttännöv i juottannov!

Hylgiä,— şano zavodaşa sliesari — Jyrgi diädö. Ei lie Krasnoida armiida,— luottuacetah vihaznikat, otetah miän pellot, miän fuabrikat. Ei voi ja kapitalistat iznessie, što meilä trudieciyat pietäh vluastie omissa käzissä.

Krasnoi armii — luja miän uan vardeiccia. Ei itkie, a gordiecie pidäv, što poiga omua velgu a andav. Ei vet kaikkie oteta Krasnoih armiih, kulakon poigie şinne ei laškieta.

— Verno tämä, Johora! — şano tuatto Petjalla. — Gosudarstvalla ei voi olla voiskatta. Jygie on salduatan ljamka! Muißan kerran: şeizo miän polka Kalugaşşa. Kopitan mie uvliccuu myötj. En keksin kuin vaştah ofiçera aştuv. Kuin mivh hiän röngähtäv: „Sie midiän ciistie mivla et andan?“ Korvua vaş kuin kulakolla poltaldav! A mie kiät liccain i vain şanon: „Viärä, vašeblagorodie!“ I mivn-ze kolmeksi cuasuo ruzjan alla pani.

— Nu, tämä cuarin aigah oli. Krasnoissa armiissa ev tämän näközet porjuadkat. Nyt krasnoarmeican nimi on pocotuşşa. Krasnoarmeicalla ollah kaikki pravat.

1935

114
P. P. SMIRNOV I A. A. MILORADOVА

KARIELAN KIELEN UCEBNIKKA

ALGU ŠKOLALLA VAROIN

ENZIMÄNE CUASTI

*GRAMATIKKA I
OIGIE KIRJUTANDA*

GOSUDARSTVENNOI
UGEБNO-PEDAGOGICESKOI IZDATELJSTVA
MOSKU ★ 1935

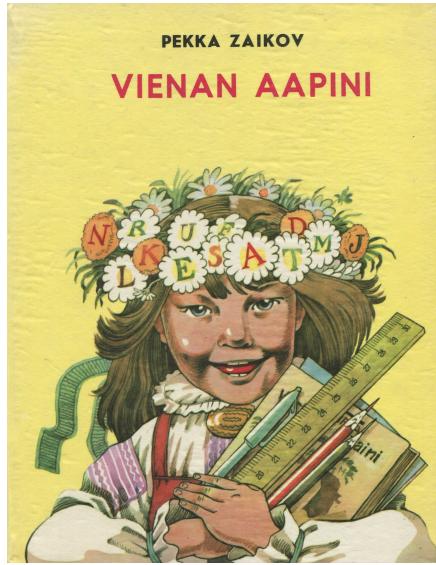
1992

North Karelian

PEKKA ZAIKOV

VIENAN AAPINI

1992

Py-hä-päi-vä-nä ty-töt hii-he-täh me-čäs-sä. Hyö sei-sa-tu-tah jo-ven ran-nal-la. O-l'a Zu-bo-va sa-nou: »Ka-čo-han, jo e-rä-his-sä pai-kois-sa lu-mi on su-lan. Pi-tem-päh pais-tau päi-vä.» L'u-ba Zo-ri-na sa-nou: »Jo ve-si lu-men al-la lo-ri-sou. Lin-nut lau-le-tah ko-ko päi-vän. On tu-los-sa ke-vät.»

(A)

Ke-säl-lä turk-ki piäl-lä, a tal-vel-la a-lač-či.

(Лехти-пунн)

79

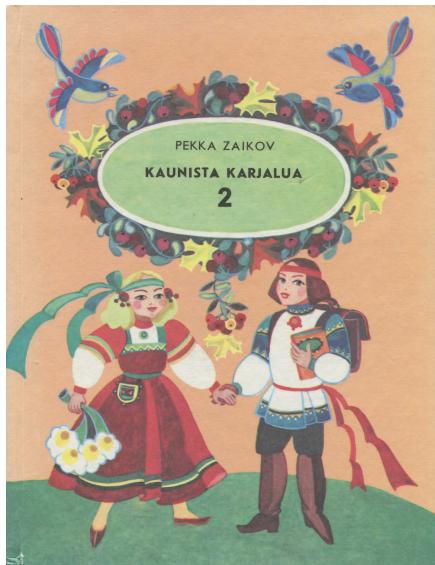
103

Source: Zaikov, Pekka 1992. *Vienan aapini*. Petroskoi. p. 79

1993

North

1993

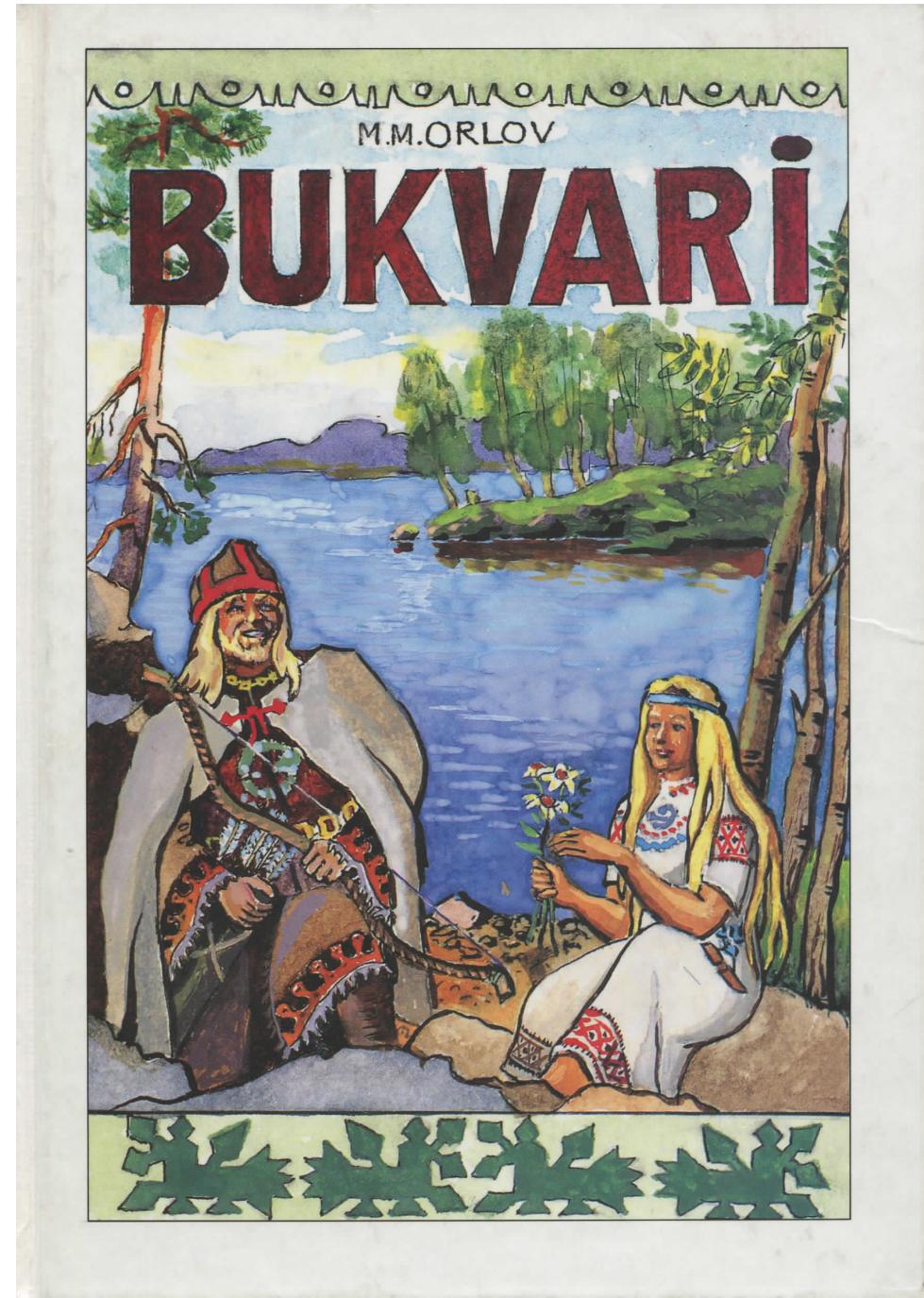
POTAKANPANO MUAH

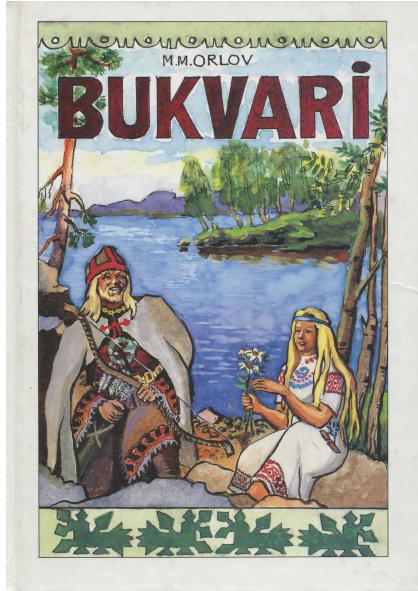
Alkukesällä, kun mua on jo sula ta lämmin, alkau potakanpano muah. Mua pitää ensimen kiäntyä toisin puolin. Siitä, konsa mua lämpiey hyvästäh, pitää tuuvva pellolla tuahta. Siitä myö otamma haravan ta pieksämä sillä mullat. Siitä myö luajimma penkit ta rupiemma panomah potakat muah. A potakat ollah jo ennen sitä nossettua karsinasta ta ijätetty. Luajimma pojettain penkkie ojaset, panemma siih tuahta. Sen piällä siitä levitämä potakat itosijen keralla ta peitämä ne mullalla. Ta näin kaikki penkit. Kesällä, kun mänöy netälie kolme, pitää liikutella nil'l'akkaiset muata haravalla. Siitä kun nousou vesiheinyä, ne pitää kitkie pois. Myöhemmin kun potakkalehet nossah ni ne pitää mullata. Siitä pitää mullata vielä toini kerta. Siitä se potakka i kasvau.

1992

**Tver Karelian
(South)**

1992

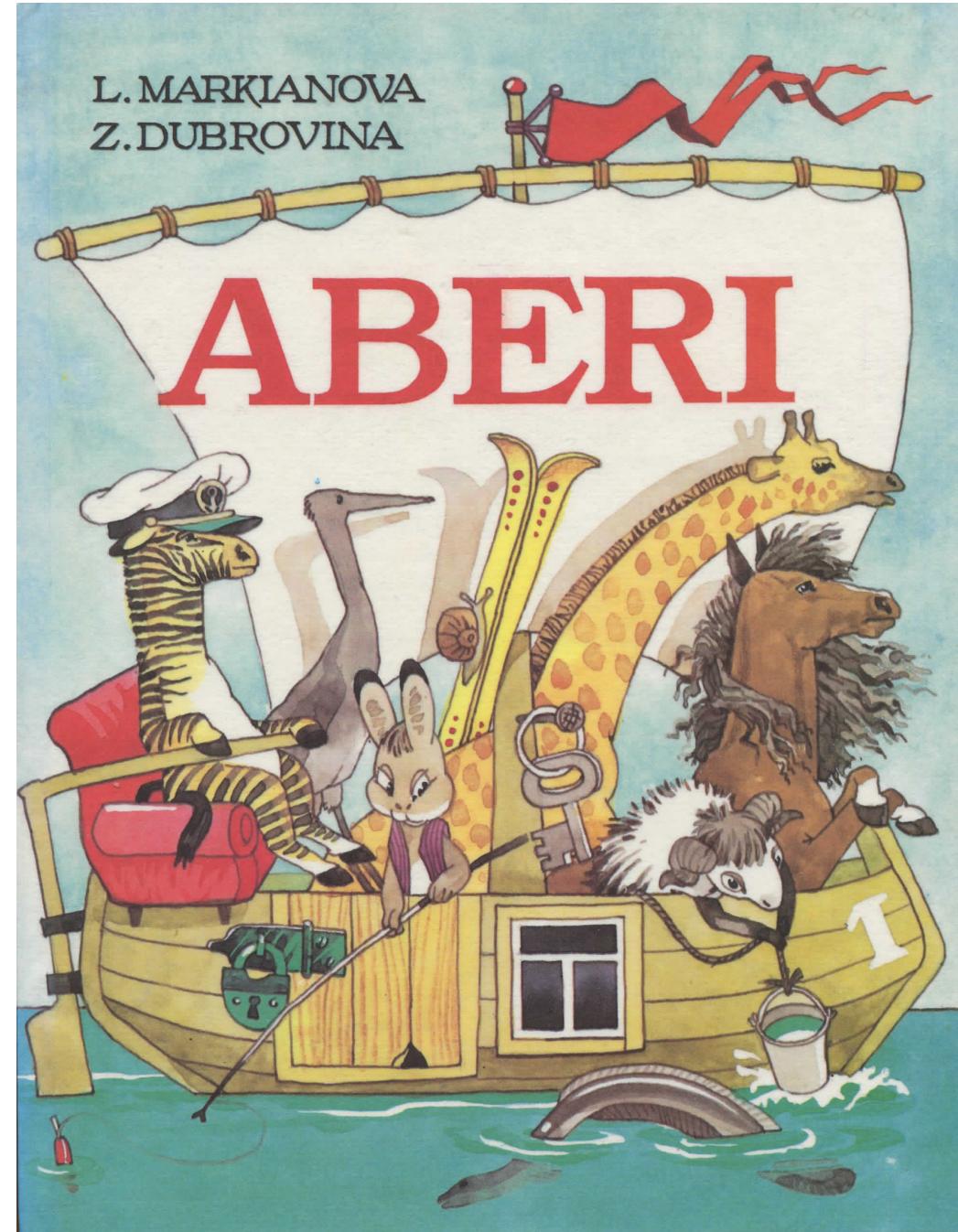
Source: Orlov, M. M. 1992. *Bukvari*. Petroskoi. p. 37

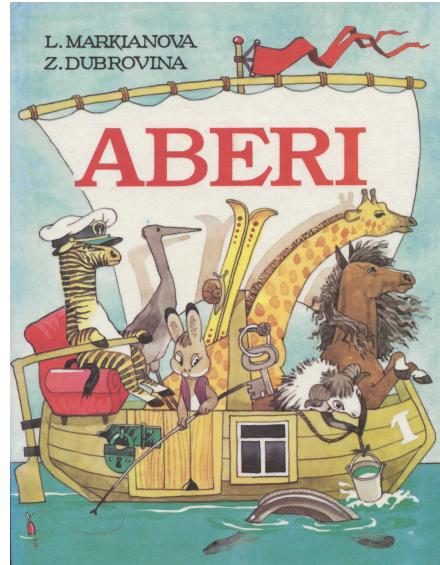

Lena Mišanke opašutah
hyviin. Lena avttav Mišalla
opaštua urokkua karielan
kielellä. Mišalla himottav
pihalla. Pihalla päiväne
paistav. Viritti päiväne lumet.
Pihalla on pikkarane pakkane.

1990

Olonets

1990

Gg

Galina Grigorjevna
Gaidaran R. V. S. Gal'a
Gogoleva Katajevan Suarnat, Gena
Golikov Tolstoin kniigan Buratino.
Monet meijän kluasan lapset maltetah hüvin
lugie ven'akse. Parahastu lugou Berta Golubeva.

ga/l'a
gri/goi

poi/gu
knii/gu

val/gei
mui/gei

Source: Markianova, L. & Dubrovina, Z. *Aberi*. Petroskoi. p. 78

78

1992

Olonets

1990

PETROSKOI

Petroskoi on Karjalan piälinnu. Sijoitunnuhes Petroskoi on Oniegujärven rannalle. Igiä Petroskoil on läs kolmiesadua vuottu. Se oli alustettu vuvvennu 1703. Petroskois ollah korgiet kivizet koit da leviet, pitkät uuličat. Linnas on moni suurdu zavodua da fuabrikkua. Školua Petroskois on läs viittükümnen. Keskilinnal on kolme t'eatru da vie on n'elläs t'eatru — tüttit'eatru. Sie pietäh kaiken-jüttümii ozutelmoi lapsih niškoi.

Anuksespäi Petroskoissah on 158 kilometrii, a Priäzäspäi vai 50 kilometrii. Kaikkih Karjalan linnoih da suurih külih Petroskoispäi joga päiviä ajellah avtobusat.

Language contact

1996

**VENÄLÄISTYVÄ
AUNUKSENKARJALA**

Raija Pyöli

Kielenulkoiset ja -sisäiset indikaattorit
kielenvaihtolanteessa

1999

Anneli Sarhima

**Syntactic transfer,
contact-induced change,
and the evolution of
bilingual mixed codes**

Focus on
Karelian-Russian
language alternation

SKS / FLS

**STUDIA FENNICA
LINGUISTICA 9**